

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A csendes valóper.

A csendes valóper, mert szokatlan esemény, hogy gr. Apponyinak jászberényi választói előtt vasárnap mondott nagy beszédét jóformán csak közlik a budapesti napilapok anélkül, hogy a szokásos kommentárokkal megtoldanák s elemezgetnék.

Annál inkább feltűnő ezen mellőzés, mert gr. Apponyinak a mult ülésszak végén, a hadsereg szellemének ügyében mondott dörgedelmes beszéde után, és a nyár folyamán ama beszéddel egy folytatásban kifejlődött politikai demonstrációk között, mindenki azt várta, hogy a nagy agitátor fel fogja azon zavaros hangulatot használni pártérdekei céljára; ő pedig ehelyett, mint maga mondja, »a távol külföldön időzött.«

Mindenki szeretné volna már most tudni, hogy miért időzött ő olyankor külföldön? ő, aki ha a torontali sváboknak valamely egyetelakítási terve dugába dől, mint politikai bábasszony rögtön ott terem a beteg ágyánál és hivatlanul is biztat, segít, szóval kuruzsol.

Erre a kíváncsiságra pedig az ő beszéde nem felel meg; hanem egyrészt a legmagasabb királyi kézirat megjelenésével, másrészt a bulgáriai zavarokkal indokolja azt, hogy oly mozgalmat, mely a nemzet és annak védelmére hitvatott haderő közt ellentétet vagy összeütközést okoz kifejtjen, soha, de kivált a mostani váltásos időkben nem helyes, nem tanácsos támasztani. Minthogy tehát ama mozgalmak ide vezettek volna, azért ő azokban résztvenni nem akart, tehát távol maradt tőlük.

Ezen indoklás már így szárazon odavetve is oly merev, hogy azt, az agitációt szervező szélső ellenzéki párt méltán zokon veheti és csak agyonhallgatással véli dezavualhatni.

Reánk szabadelvű pártiakra azonban a két ellenzéknek ezen újabb csendes surlódása azt a benyomást teszi, mintha a két pártnak politikai ágyassága foszladozni, a szétválás felé fejlődni kezdene.

Nem hihetjük ugyanis, hogy a szélső balpárt vezérferfiái olyan rövidlátók lehetnének, hogy az ő programjuknak egyik sarkalatos tételét, az önálló magyar hadseregnek követelését, éppen a szövetségesek vezérének ajkáról oly kiméletlenül kárhözhatni megboszulatlan engedjék.

Mert hogy is mondja csak Apponyi? »Nem vehettem részt azon mozgalmakban azért, mert ezek másra nem vezethetnek, mint a közös hadsereg mint intézmény elleni bizalmatlanság és ellenszenv terjesztésére és a közös hadsereg megszüntetésének követelésére.« Már pedig — folytatja alább — »a királyi kézirat által meg vannak hazudtolva és a maguk semmisségébe visszaküldve mindazon nyilatkozatok, melyek a magyar közjoggal össze nem egyeztethetők.«

Kormánypárti ajakról vagy tollból ilyen éles elbírálását a függetlenségi párt nyári mozgalmainak nem hallottuk; mert ha rosszalattott is szabadelvű párti szempontból az alak hevesége, a rendezés meg gondolatlan és időszerűtlen volta; mégis mindenkor kellő kimélettel tétett említés a szándék tisztaságáról, a kívánat eszményi lehetőségéről és hazafias — bár tapintatlan — tervezéséről.

Most maga a frigyeseke vezére mondja, hogy ezen eljárás tapintatlan, meghazudtol, semmis.

Sohase mertük hinni, hogy a szabadelvű párt óvatos közömbössége, bár negative is, ily bőséges elismerésben részesüljön azon oldalról, mely pár hónap előtt furkós botokkal döngötte az országgyűlésen a miniszteri bársonyszékek palánkjait azért, mert Tisza Kálmán a hadsereggel való konfliktus kiegyenlítésére nem azt az utat választotta, melyet Apponyi javasolt. Most ime, mikor a megoldással ő maga is oly

föltötte megelégedettnek jelenti magát, közvetve megdicséri és mélyreható eszély sugalmának nyilatkoztatja Tiszának eljárását, a szabadelvű párt újabb győzelmének királyi diadaljelét.

Hogy a királyi kézirat ellen a »Pesti Napló«, az Apponyiék pártlapja, duzzogott a leghevesebben; hogy a kormány higgadt magatartása éppen azon oldalról illettetett a legsértőbb jelzőkkel: azt Apponyi ur »távol külföldön időzése alatt« mind elfelejtette, sőt ugy teszi magát, mintha mindezek pár hét előtt meg se történtek volna.

Mindezen idézett tények mutatják, hogy Magyarország kormányának ama nehéz viszonyok között elfoglalt álláspontját a szenvedélyek csillapultával párhuzamosan, maguk a leghevesebb ellenzékiek is helyesnek, eredményekkel igazoltnak jelentik ki. Továbbá mutatják újból azt, ami már annyiszor kitűnt s itt is jelezte, hogy a két ellenzéknek a szabadelvű párt ellenében való mezálliansza a képzelhető legnagyobb abszurdum.

Mert hamarabb mehet a farkas a bárányal vadászni, mint mérsékelt ellenzéki a függetlenségével közös célt kitűzni.

Talán Apponyinak ezen nyílt, bár leplezett valóper-indítása megmagyarázza azoknak, akik eddig még nem értették, hogy ha őt valaha a függetlenségi fül segítenék emelni a bársonyszékbe, el lehetnek rá készülve, hogy első dolga lesz neki őket annak közeléből elrugdosni.

Ez pedig nem olyan csábító jutalom, a melyért valaki a saját elveiből fonjon vonó istrángot, leendő ellenfelének diadalszekere elé.

Reflexiók

a Bács-Bodrogh megyei közs. tanító-egyesület bajai közgyűléséhez.

(Vége.)

Tanterv.

1. Az I. és II. osztályban az irányvonalakból alakított legegyszerűbb tárgyak rajzolása és a szép érzék fejlesztése céljából ábrák, szemléltetési minták bemutatása képezi a tananyagot.
2. A III. osztályban elemi rajz egyenes vonalakkal, sodrony mintákkal álló mértani testek rajzolása.
3. A IV. osztályban elemi rajz görbe vonalakkal egyszerűbb diszitmények 3—4 szögekben. Folytatása a természet utáni rajzoláshoz.
4. Az V. osztályban elemi rajz egyenes és görbe vonalakkal rajzlapra; szalagok, fonatok, szymetrikus ékítmények; egyszerű tárgyak rajzolása.
5. A VI. osztályban természetes tárgyak rajzolása, különféle állásban a távlat és árnyat népszerűbb szabályainak magyarázatával. Mértani rajz.

III.

Harmadik tárgya volt a közgyűlésnek ezen tétel: »Mit tehet s mit kell tennie a tanítóknak az általános tankötelezettség elvének minél teljesebb érvényre emelése érdekében?« — melyre határozatilag kimondott:

1. Szakértelem, hivatászerű buzgalom s a gyermek, egy a szülők előtt tiszteletet kérdemlett befolyással működjen a tanító közre a tancél lehető teljes sikerű elérésében.
  2. Ott, hol tanítótestület áll fenn, közös, egyetértő eljárással intezzen minden lényegesebb a közművelődésre irányuló munkájukat.
  3. Legyen a tanító előtt mindig azon eszme, hogy a család érdeke a társadalom jólétében, ennek jóléte a családok jólétében kölcsönösen sarkalnak.
  4. Ha az iskolázatásnak a szegénység állna utjában, legyen gondoskodva hmanus célú intézményekről, mely a tanuló akár ruházat, taneszköz, sőt fenntartási hiányait elhárítja.
  5. Alakítson a helyi tanítótestület ifjúsági- és népkönyvtárakat; rendezzen felolvasási és kirándulási alkalmakat, hasson közre, hogy a tanulás utáni vágy az iskolai élet befejezésével is a serdülő ifjúságot érdekelje, az iskolához vonzza.
  6. Érintkezzen minél többször a családdal; a gyermek erkölcsi és értelmi életének irányítását a szülővel egyetértve, esetleg ezek jóakaró szerény felvilágosításával intezze.
  7. Tapintatos közreműködése és befolyása által hasson oda az iskolai és közs. hatóságnál, hogy a tankötelezettség és így az iskolázatás elvét szívükön hordván, ott, hol kell, erélyes intézkedésükkel azt emeljék.
- Ha figyelembe vesszük az iskolázatás kérdését, alig találunk ennél lényegesebb, folyton napirenden álló megoldatlan problémát. Tagadhatlan, hogy a szülők

gondatlanságán, vétkes közönyén nyugszik az egész mulasztás és hogy a hatóság szigorja vajmi kétes eredményt teremt a blazirt sötétség konok felfogásával szemben; — annyit azonban egész határozottsággal állíthatunk, hogy a fentebb elősorolt nagy és fontos elvek legjobban megközelítik a biztosabb sikerre vezető utat. E kérdés kizárólag a tanító alkalmazkodásával foglalkozik, t. i. mit tehet s mit kell tennie a tanítóknak a tankötelezettség pontos keresztülvitele céljából?

A hozott határozatot egyenkint aláírhatjuk azon szívből eredő óhajjal: vajha megynk tanítótsága a fennebb elősorolt irányt gyakorlati működésében érvényre emelni szerencsés lehetne! — mely óhajt annál nyomtatékosabban és gyakrabban hangoztatjuk, mert valljuk be őszintén, hogy e kívánalmak sikeres teljesítésében rejlik a tanítói hivatás nagysága, szentsége.

Aki meg akar győződni a lelkes tanító, — hogy ugy mondjam — csodáiról, itt a tanév, nézzen, figyeljen! Öröm, a gyermek ártatlan igaz öröme honol az ujonc arcán, ki pár nappal előbb még retteggett az iskola halatára; — az édes szeretet mosolyával követi a lelkéhez alkalmazott tanácsokat; — nincs mód, mely őt a megnyílt új élettől visszavonná s egyedüli édes álma: az iskola, a jó tanítója személye körül lenni. És e jelenleg fokozódik, szilárdul, ha szelid szeretettől áthatott bánásmóddal találkozik, ha kijut egy-egy jó szó, bátorító mosoly — tanítójától.

Nem eszményi tanítóról van szó, ha a fenti alkalmazkodást várjuk és kérjük!

Az iskolai jó szellemet maga a tanító személyisége, szakértelem, a gyermeki szívhez hasonló kedvesége teremti s ha e jó szellem az iskolában biztosítva van, ne higgyük, hogy az iskola keretébe jutott legvadabb gyermek is szabadulni óhajtana.

Van azonban a fenti elvek között néhány, mely a tanító társadalmi tekintélyétől, közkedveltségétől s ama kitartó szorgalomtól tételeztetik, melylyel a humanus célnak megfelelő értéket adni, azt a kivétel által közhasznúvá igazolhatni s végeredményében követésre méltóvá emelni tudja. E sajátsága a tanítóknak éppoly becses, mint a másik, melylyel az iskola beléletét vezeti; mert míg ezzel a tulajdonképeni feladatot sikerrel oldja meg, addig a társadalmi téren, a szülőkkel való érintkezése közben nem kevesebb szolgálatot tehet.

Mennyi viszás életfogalom, a közrend és egészségellenes állapot s egyéb, ugy egyeseket, mint magát a társadalmat fenyegető ferde irányzatoknak lehet a tanító megakadályozója vagy más irányban terelője.

A fent közölt tétel sokat hozott elő azon kérésekből, mely a tanító társadalmi magatartását érinti, ezek közül azonban alig bir egy is oly jelentőséggel, mely a tankötelezettségnek nagyobb szolgálatot tehetne, — érte a humanus intézményeket — mint az ugynevezett »Rongyos egyletek.«

Általános és alapos a panasz, hogy a tankötelesek nagy része, ruha és taneszköz hiánya miatt nem járhat iskolába. A szegény tanulókat segélyző egyesület — mely pl. Kolozsvárott már évek óta fennáll s százakra menő tagot számlál — céljál kitűzte, a legszükségesebb ruházat, tankönyv s esetleg pénzbeli segélyezéssel is lehetővé tenni a pontos iskolába járást. Ezen egyesület, mely a tanítótestület közreműködése alatt áll, beigazolta humanus értékét; ha a téli hideg napok bejönnek, megnyitja ruha-raktárát s valóságos és nemzetiség különbség nélkül felöltöztetik a ruha nélkül járó szegény szülők gyermekeit.

S vajjon miből gyűjti ezen egyesület ruha- s részben pénztökéjét? — — — mint tudjuk csupán rongyból.

Az egyesület ugyanis önként vállalkozó tagokból áll, kik egyedül arra kötelezik magukat, hogy az elnyítt alsó vagy felső ruházatot az egyesület céljára átengedik. Ezenkint kétszer — tavasszal és ősszel — általános gyűjtés történik; megindul a gyűjtő közeg, minden kötelezett, azaz a társulat kötelekbe tartozó taghoz beköszönt, átveszi s naplójába bejegyezti a felajánlt s átadott ruhadarab nemét. A begyűlt s fel dolgozásra jónak talált ruhadarabok kiadatnak gyermekruhává átalakításra az egyesület szabójának, ki azokat mérsékelt, előre szerződött áron, a különböző korú gyermekekhez alkalmazottan elkészíti; még pedig a téli ruhákat a nyár, a nyári ruhákat pedig a tél folytán.

Az átalakításra nem alkalmas ruhafélét, kalapot, csizmát, köpenyt ertyót stb., kijavíttatják, eszibarusnak eladják; ebből gyűl össze az egyesület pénzbeli alapja, melyből az egyesület munkásai fizettetnek.

Ime egy humanus intézmény, melyben nincs tagsági díj, hol a tagokat semmi pénzbeli teher nem kötelezi és mégis jótékony segélyre kihat, az árvák és szegények százaira.

És vajjon ehhez hasonló intézmény nem létezhetne más helyütt, csak Kolozsvárott?

Kísértsük meg s akkor szóljunk hozzá! Sajátságos önmagával való meghasonlás jellemzi a mai társadalmi felfogást; humanus érzelmei meglátzanak lenni; a társadalom nyomorultjainak segélyezésére vezető ösvényt ki is jelöli, de cselekedete a pusztá jóakaró tanácsnál alig terjed egyébre.

Az ifjúsági és népkönyvtárak alakítására vonatkozó cél szintén közelről érdekli a tankötelezettség biztosításának sikerét.

Mindaz, mi az iskolát közelebbi viszonyban tartja a családdal, mi az iskolanevelő befolyásának utat nyit: egy-egy lépés a család önbeismeréséhez, mely a tudást a tanulásban s ezt meg közvetlen a rendszeres iskolázásban találja.

E kérdésben ismét sokat várunk a jó tanítótestületi szellemtől, mely már önmagában külső bélyegét kell hogy viselje a társulási eszmének.

Felolvasással összekötött estélyek rendezése; a községi mintakertben időszakonként a kertészet vagy gazdaságot egyéb ágából rendezett gyakorlati megfigyelések; az ifjúsággal szavalat és hangversenyrendezés vagy játékkirándulások — tagadhatatlan, hogy nagy befolyással vannak a tanítói szeretet, megbeszélés s ezzel kapcsolatban az iskola tiszteltetésben tartására.

Es ily tovább mehetnénk a rendszeres, pontos iskoláztatás kérdéseinek biztosításában, — de meg lehetünk győződve, hogy a legnyomatékosabbakat mindig a tanító személyére s működésére vezethetjük vissza, miknek teljes kivitele, habár egyedül nem is személyétől függök, de mindenesetre hivatása elsőségénél fogva, a cselekvő kezdeményezés őt illeti.

—r.

Hírek.

Zentai tisztújítás. I. Távirat. Zenta város tisztújítását megelőzőleg a kijelölt választmány tagjainak megválasztása alkalmával a szabadelvű párt fényes győzelmet aratott; megválasztván annak tagjaivá 127 szavazattal **Zsarkó Antal** és **Mikosevits József**. Az elnökölő alispán **Matkovich Lajost** és **Brestyánszky Kalmánt** nevezte ki a kandidáló bizottságba. Az ellenzék jelöltjei **Szabó László** és **Gyorgyovanszky György** 49 szavazatot nyertek.

II. Távirat. Zenta város polgármesterévé közfelkiáltással **Gombos Gábor** eddigi polgármester választott meg.

III. Távirat. Zenta városának mai tisztújítása alkalmával eddig megválasztottak **Gombos Gábor** polgármesternek, **Vuics Sándor** közgazgatási tanácsnoknak és **Papp Antal** gazdasági tanácsnoknak.

Kinevezés. Ófelsége dr. Dekker Gyula zombori kir. törvényszéki aljegyzőt, lapunk szellemestollú munkatársát, a helybeli kir. ügyészséghez alügyésszé nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Traiber Vince szabadkai kir. alügyészt, a pestvidéki kir. ügyészséghez helyezte át.

Kinevezés. A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság, Kohn Armin gyakornok-jelöltet, a szabadkai kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Szerdán délután főispán ur. Óméltósága a városi tanácsot értekezletre hívta meg, hogy meggyőződjék, vajjon a kolera-járványt illető miniszteri rendelkezések minden intézkedése kellő pontossággal van-e részint előkészítve, részint végrehajtva. Miután Óméltósága a kérdéseire kapott válaszokból meggyőződött: hogy az intézkedések csak nagyobb része tétel meg egyúttal a leghatályosabban intézkedett, hogy az óvatossági rendszabályok a legapróbb részletekig nyomban foganatosítottassanak. Ehhez képest tegnap, csütörtökön, megalakult a járvány-bizottság.

A megyei gazdasági egyesület f. hó 13-án Schmausz Endre elnökle alatt tartott ig. választmányi ülésének nevezetesebb határozataiból közöljük a következőket. Az adai földmives iskola számára eddig adott egyesületi ösztöndíj megújított. — Titkár jelent, hogy a mérvizgatási szabályrendelet a megye egész területén foganatosított s ma már csupán alkalmas, engedéllyel ellátott mének használhatók fedezésre. Ez intézmény kétségkívül nagyfontosságú megyénk lótenyésztésének emelésére. — Tárgyalatott a „Magyar Gazdák Jégbiztosítási Szövetkezet”-ének ügye. Hosszu, beható vita után az ülés egyhangulag a következő határozatot hozza: Az ig. választmány a jégbiztosításnak a biztosító gazdákból álló szövetkezeti alapon való átalakítását általános helyesséssel veszi tudomásul, s a mennyiben e szövetkezet főcélja a biztosítási díjtartalék fokozatos leszállítása és így a gazdák terheinek könnyítése, másrésztől intenciója az első magyar biztosító társasághoz, mely az ügyek vezetését — lemondva a nyereséyekhez való igényéről — vezetendő, teljes bizalma van: a szövetkezetet s a szövetkezetbe való lépést a gazdaközönségnek a legmelegebben ajánlja. — Több érdekes folyóúgy elintézés után az ülés bezárott.

Honvédeink két napi gyalogmenet után hét-főn este fél hét órakor érkeztek meg Szabadkáról, ahol szeptember hó 9-ikétől 17-ig féldandár-kötelékben végezték az őszi gyakorlatokat. Az érkező zászlóalj 20 tisztből és mintegy 500 főnyi legénységből állott, s Pöschl Gusztáv százados vezénylete alatt vonult be a városba. A vámsorompónál a 23 ik gyalogezred itt állomásozó összes tisztjei és a tüzoltó egylet zenekara várta derék honvédeinket, kik a farszto gyakorlatoktól a legjobb állapotban tértek vissza. Nemes Militi-csen a tisztikar egy része Ivánkovics Antal földbirto-kos, másik része pedig Kaich jegyző szives vendég-szeretetét élvezte. Szabadkára menet a Tolvajos csár-dánál Rédei Lajos bajmoki jegyző a községi bíró és aljegyző társaságában jégbe bűtött sürrrel és jó borok-kal várta a tiszteket. A Zomborból-Szabadkára való menet s a Szabadka, Palics és Horgos környékén le-folyt féldandár-gyakorlatok a nagy hőség és por, va-lamint a bomokos talaj és négy napi szabad ég alatt való táborozás folytán nehéz próbára tették honvédeink harcépességét. Hogy mégis mily derekasan megfelel-tek feladatuknak, azt a legilletékesebb helyekről tett elismerő nyilatkozatok öröndetesen igazolják. Graef Ede, lovassági tábornok, a főparancsnok adatlusa, Görgey Kornél altábornagy, kerületi parancsnok, Kreybig Károly tábornok, dandárparancsnok, valamint

a katonai szakirodalom és oktatás terén előkelő név-vel bíró Kránitz János alezredes, a bácskai féldandár parancsnoka, a legnagyobb dicsőretekkel tüntették ki a szabadkai, zombori és ujvidéki zászlóaljából álló féldandárt. A szabadságot állományú tiszteket és le-génységet szerdán már szabadságotáltak.

Az ujvidéki „Szarbszki Narod” szerint a szerb püspöki zsinat, mely a versei szerb püspököt is meg-választja, f. hó 30-án jön össze Kariócan. Mint kir-biztos Cseh Ede fog a zsinat munkálatain résztvenni.

Pályázat. A megyei gazd. egyesület egy, az adai földmives-iskolát látogatni szándékozó tanuló számára a tanfolyam tartamára évi 150, összesen 300 forintnyi ösztöndíjat adományozott. Az ösztöndíjra pá-lyázni szándékozók felhivatnak, hogy folyamodványu-kat f. évi október hó végéig, a gazd. egyesület elnök-ségéhez intézve, a titkári hivatalhoz (Zombor, posta-székhöz Falcione-féle ház) nyújtsák be. Pályázati felté-tel: betöltött 15—16 év; erős, egészséges testalkat; irni, olvasni, számolni tudás; feddhetlen erkölcsi ma-gaviselet. Bővebb felvilágosítást nyújt: Rombay Dezső, gazd. egy. titkár.

Hirdetményi felhívás. A vízjogi törvényt tartalmazó 1885. évi XXXIII. t. c. 189. §-a, valamint az ezen törvény életbeléptetésekor kiadott 1885. évi 45689. szám alatt kelt miniszteri általános rendelet 87. §-a, ugy a kiadott f. évi 28124. számú miniszteri intézkvény alapján, ezennel felhívom Bács-Bodrogh me-gye törvényhatósága területén az összes folyók, esato-tornákon és egyéb holt vagy élő vizeken — a meny-nyiben az idéztem törvény 10. §-ának rendelkezése alá nem esnek — fenálló vízi művek és vízhasználati jogosítványok tulajdonosait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt 1887. évi január hó 1-ig terjedő záros határidőn belül, melyet hatósági engedély, vagy határozat, községi elüljáróság vagy tanuk által kiállított bizonylat képezhet, ezen bizonyító okirat csato-lásával az alispáni hivatalnál írásban mutassák be, avagy írásban igazolják azt be, hogy vízi műveik és vízhasználati jogosítványaik 1886. évi január hó 1-je óta háboríthatatlanul fenállanak, anélkül, hogy mások-nak jogosult érdekeit sértenék s mint ilyenek az ille-tékes hatóságok által károsaknak találtattak volna, megjegyeztetvén, hogy a bejelentések a vízjogi tör-vény 191. §-ának második bekezdése és illetve az en-nek alapján 1886. évi 23406. sz. a. kiadott m. kir. pénzügyminiszteri rendeletnek 8. pontja értelmében, bélyeg- s illeték-mentesek. Ezen bemutatási, illetve igazolási kötelezettség, minden hatósági engedélyre szoruló vízi munkát és szolgalmijog tulajdonosára terjed ki, az ingatlanoknak, melyeken a bejelentés tárgyát képező vízművek léteznek, telegkényvi száma és a területének nagysága is a bejelentésbe felveendő, és ha azon jogosítványok magántulajdon képeznek és közvizeket érintenek, öntözési, lecsapolási, ármen-tesítési, folyó- s belvízszabályozási, ipari és egyéb vállalatokra, kompok és révekre, a mennyiben ezek idegen személyek és tárgyak szállítására szolgálnak, továbbá álló malmokra, malomárkokra, nyilvános és magánvívezetésekre, nyilvános és magánatornákra, m-stergersége víztartókra, végátákra és zsilipekre, egy-aránt érvényes. Nem tartoznak ezen hirdetményi fel-hívás rendelkezése alá, a vizen úszó fürdők, uszodák és hajóalmok, vasúttársulatok vízművei, vízhaszná-lati jogosítványai, vasúti, állami, megyei és törvény-hatósági utakon levő hidak és egyéb átereszek, azok munkálatai s az azokkal kapcsolatos vízhasználatok építési engedélyei, végre nem tartozik a malomjog, halászati-jog és a révjog megállapítás, de ezen jog-ok gyakorlásához megkivánatos vízművek és vízhaszná-lati jogosítványok, az ezen hirdetmény rendelkezése szerint bemutatandó bejelentések tárgyát képezik. Alik a fentiek szerint jogosítványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a kifizött három havi határidőben nem jelentkeznek, azoknak vízi művei az idéztem törvény 191. §-a értelmében nem létezőknek fognak tekintetni s az ily vízi művekre a vízjogi tör-vény 163. §-a következő szakaszai és a hivatkozott ál-talános miniszteri szabályrendelet 3—32. §§-ai lesznek alkalmazandók. Kelt Zomborban, 1886. évi szeptember 15-én. Schmausz Endre s. k., Bács-Bodrogh megye alispánja.

Névmagyarosítás. Klein Mór német-palánkai lakos vezetéknevének „Kor”-ra kért átváltoztatását a m. kir. belügyminiszterium megengedte.

Irodalmi művek fordítóira nézve nem kevésbé fontos határozatot hozott a napokban a kir. tábla, mid-őn kimondta, hogy az irodalmi műnek fordítója ugyan-azon jogi tekintet alá esik, mint az eredeti műnek szerzője, n. inthogy az írói fordított művek a többszörözés, közzététel és forgalomba helyezés ellen az eredeti művekkel egyenlően vannak megvéde.

Szóló-kiállítás. Mint már a mult számban említettük, Heiszler Ferenc által az Első Zombori Temetkezési Egylet hivatalos helyiségében rendezendő szóló-kiállítást október hó 1., 2. és 3-án reggeli 8 órától 12-ig, délután 2 órától 6 óráig fogja a közön-ségnek bemutatni. A szóló-fajok kóstolása október hó 3-án délután a mondott órák alatt leend. Ezen a ki-állításon Rakicevics Tivadar szintén igen finom szóló-fajt fog bemutatni. Bemenet és kóstolás ingyen.

Névmagyarosítás. Kohn Szeréna adai illető-ségű ugyanottani lakos vezetéknevét „Berzsényi”-re magyarosította.

Postarablás. Az apatini szolgabíró most teszi közzé azoknak a pénzes leveleknek és csomagoknak jegyzékét, a melyeket a napokban rabolt el őt ismeretlen egyén a Doroszlórol R. Militiosre indult posta-kocsiról. A tettesek a postakocsist, mint már közöl-tük, agyonlőtték. Az elrabolt csomagok és levelek közt volt: 1. Egy csomag Budapestről 5577. számú Winkler Filipova cím alatt 3 forint értékű 300 gramm súlylyal. 2. Egy Winterbercből 65. sz. Reiszmann Hód-ságh címre érkező 9 frt utánvételes 2 kgr. 600 gr. sulyu csomag 3. Egy Bécsből 251. sz. a. Horn Filipova címre érkező 4 forint értékű 2 kgr. 200 gr. sulyu csomag. 4. Egy Bajáról 371. sz. Berzenkovits Novoszelló c. a. érkező 5 frt értékű 1 kiló sulyu esoma-g. 6. Budapest 144. sz. Rozenberg Tovarisova cí-mére szóló 5 kiló 700 gr. sulyu érték nélküli egy csoma-g. 7. Budapestről 103. sz. Rozenberg Tovarisova cí-mére szóló 5 kiló sulyu érték nélküli egy csomag. 8. Szerajevából 135. sz. Dragus Palánka címre szóló

5 frt ért. 3 kgr. 700 gr. sulyu csomag. 9. Budapestről 458. sz. Beisz Gajdobra címre szóló érték nélküli 4 kgr. 600 gr. sulyu egy csomag. 10. Egy Budapestről Röder címre Parabutyra szóló 1000 frt készpénzt tartal-mazó pénzeslevél. 11. Egy pénzeszsák, mely Szántó 3. szám felirattal bír és lezárt és lepecsételt állapot-ban idegenítettett el. 12. Az 1—4 és 6—9 folyó szá-mok alatt felsorolt csomagokra vonatkozó és azok teljes címét magában foglaló külön-külön szállítóleve-lek, melyek csomagjait azonban megkeríttek u. m.: 13. egy Bécsből 259. szám alatt Gritzem Hód-ságh címre érkező 7 kgr. 200 grm. sulyu 17 forint 20 kr. utánvételes csomag szállítólevele. 14. Egy Budapest-ről 94. sz. a. Müller Hód-ságh címre érkező 15 forint értékű 5 kgr. sulyu csomag szállítólevele. 15. Egy Budapestről 8091. sz. a. Rausch Hód-ságh címre ér-kező 4 kgr. 500 gr. sulyu könyvesomaggal szállítólevele. 16. Egy Budapestről 8050. szám alatt Rausch Hód-ságh címre érkező 12 frt utánvételes 4 kgr. sú-lyu csomag szállítólevele. 17. Egy Budapestről 8036. szám alatt Rausch Hód-ságh címre érkező 4 kgr. 600 gram sulyu pénzesomaggal szállítólevele. 18. Egy Budapestről 5015. sz. a. Rausch Hód-ságh címre érkező 5 gr. sulyu érték nélküli csomag szállítólevele. 19. Egy Budapestről 6084. szám alatt Granl Obrovác címre érkező 5 kgr. sulyu érték nélküli csomag szállítóle-vele. 20. Egy Kufstein 75. sz. a. Ernst R. Militios-re címre érkező 5 forint 10 kr. utánvételes csomag 2 kgr. 100 gr. szállítólevele. 21. Egy Budapestről 458. szám alatt Reisz Gajdobra címre érkező 8 kgr. 200 gr. su-lyu érték nélküli csomag szállítólevele. 22. Egy Bu-dapestről 263. sz. alatt Stefan Hód-ságh címre érkező 8 kgr. 800 gr. sulyu érték nélküli csomag szállítólevele. 23. Egy Budapestről 929. szám alatt Szokol Hód-ságh címre érkező 15 forint értékű 5 kgr. 200 gr. sulyu esoma-g szállítólevele. 24. Egy Budapestről 155. szám alatt Hód-ságh címre érkező 15 forint értékű 5 kgr. 100 gr. sulyu csomag szállítólevele. 25. Egy Buda-pestről 102. szám alatt Szokol Hód-ságh címre szóló 15 forintos csomag 4 kgr. 800 gr. szállítólevele. 26. Egy Budapestről 103. szám alatt Szokol Hód-ságh címre szóló 15 frt értékű 4 kgr. 700 gr. sulyu csomag szállítólevele. 27. Egy Budapestről 101. szám alatt Szokol Hód-ságh címre érkező 15 frt értékű 5 kgr. sulyu csomag szállítólevele. 28. Egy Budapestről 930. szám alatt Szokol Hód-ságh címre érkező 15 forint értékű 4 kgr. 500 gr. sulyu csomag szállítóle-vele. 29. Egy Budapestről 6778. sz. alatt Hónig Pa-rabuty címre érkező 5 kgr. sulyu érték nélküli csomag szállítólevele. 30. Egy Budapestről 95. sz. a. Müller Hód-ságh címre érkező 30 forint értékű 8 kiló sulyu csomag szállítólevele. 31. Egy Budapestről 103. szám alatt Rozenberg Tovarisova címre érkező 5 gr. sulyu érték nélküli csomag szállítólevele, továbbá 32. kelt drb csomag zártrovatlap alatt és pedig a) egy Zomborból Hód-sághra 51. sz. a. Klack címre szóló 2 kiló sulyu 30 frt értékű, b) egy Zomborból Hód-sághra 48. sz. a. közjegyző címre szóló 1 kgr. 200 gr. sulyu hivatalos küldemény. 33. Egy zárt rovat alatti pénzeslevél Zomborból Pa-lánkára Janesits címre szóló 16 forint 66 kr. tar-talommal. 34. Az összes és 12 csomagba kötött postai küldemény, egyszerű levelek, újságok és 12 ajánlott levél a vonatkozó rovatlapokkal, melyek közül a kö-vetkezők címei ismeretesek: a) Ujvidékről 36. szám a. a) Obrovácra Szauder István címére, b) Bátonyán 108. szám alatt Balogh György cím alatt Bécsba, c) Bogojeván 509. szám alatt R. Militiosre Dor-netter József cím alatt d) Nagyikindáról 103. szám alatt Pintérovits Laura Laloty címre, e) Prg.-sz.-lván-ról 332. sz. a. R. kath. plébániának R. Militiosre és f) ugyanonnan 335. sz. a. Bechver Ferencnek R. Militiosre szólóké. 35.) Végül egy hat levőtű forgópostoly, mely a meggyilkolt kocistól vétett el. Kéretnek a hatóságok, a tettesek nyomozására.

Ó-Kanizsa nagyközség által 1886. évi szept. hó 27-én tartandó hidmegnyitási ünnepélyességek rész-letes programja: 1. Reggeli 5 órakor 6 mozsárlövés jelzi az ünnepély kezdetét. 2. 6 órakor 3 mozsárgyű-eldördülése után a fuvóhangszeres zenekar riadót fújva, bejárja a várost. Indulás a község-házától a Főtéren, szegedi országúton, Szent-János-, és Zrinyi-után át Fruza kocsimájáig, honnan a feldisított levágandó bika a népiünnepélyt rendező bizottság, a belrendör-főnök és 4 rendőr kíséretében a község-ház érintésével, hol ismét 3 mozsárdurranás történik, levezetetik a hídhöz. Itt levágatván, azonnal feldarabolatik és meg-főzés végett kiosztatik. 3. Csuka Sándor, Dukai Ist-ván, Katona Sándor, dr. Király Sándor, Mihály Sándor és Popovics György rendezőkből alakított bizottság Horgosig, a vonaton érkező megyei fő- és alispán, or-szágyűlési képviselő és a többi vendégek elé megy. 4. A községi elüljáróság és a csatlakozott községek, Kráhl Ernő vezetése alatt álló önkéntesek és községi lovasokból álló bandériummal a község határánál fo-gadják az érkezőket, kiknek odaérkezést 3 mozsárdur-ranás hirdeti. A községi bíró üdvözlővén a főispán és a többi vendégeket, az erre adott válasz után 3 mo-zsárdurranás jelzi az elindulást; a szt. János-szobornál ismét 3 mozsárdurranás tudatja az odaérkezést. Amint a bandérium a főtérré ér, az itt felállított cigányzene a Rátóczy indulóját játssza, míg a róm. kath. paplak előtt a kocsikról megtörténik a leszállás. A megérke-zéskor 3 mozsárlövés tételik. 5. A vidékről érkezett vendégek elszállásolása az erre rendelt bizottság által. 6. 9 és fél órakor tisztelgés a fő- és alispánál, az országgyűlési képviselőnél az elüljáróság és egyes tes-tületek részéről. 7. 10 és fél órakor villás reggeli az érkezzet vendégek részére a róm. kath. paplakban. 8. D. u. 1 órakor községi képviselői ünnepi közgyűlés, melynek kezdetét 3 mozsárlövés tudatja. A községi bíró mint elnök megnyitván az ülést, felhívja a köz-gyűlést hattagu küldöttség megválasztására a járási főszolgabírónak a gyűlésbe való meghívása céljából; a meghívott főszolgabíró a gyűlést megnyitja, mire a gyűlési jegyző által üdvözlés is; ezután tudatja, hogy a felsőbb hatóság megadta az engedélyt hajóhidunk megnyitására: felhívja a közgyűlést, hogy a főispánál testületileg tisztelgven, kérje fel a megnyitásnál vég-zendő ténykedések személyes teljesítésére. 9. Tisztelgés után a község-ház előtt 1 és fél órakor gyűlékezett kocsikon a bandérium elüllovagolása mellett levonulás a hajóhidhoz. Az elindulást 3 mozsárdurranás jelzi. A kocsik kifelé a töltés tetején haladnak az őrházig. A

hidról a söszébe a kocsi mindenkor a töltés mellett jönnek. Az őrnázál a kocsi körül leszálva, amikor 3 mozsárlövés tétetik, a fuvohangszeres zenekar indulója mellett gyalog halad a hidig, melyre a hivatalos személyeken és vidéki vendégeken kívül csak belépőjeggyel lehet fölmenni. 10. A hidfőnél Appel Ede adorjái plébános üdvözlő a főispán, röviden elbeszéli a hid építésének történetét és felkéri a hid hivatalos megújítására Erre a főispán a miniszterium, az alispán pedig a megye nevében megnyitják a hidat; ezt 12 mozsárlövés után jelöli s a dalárda a Szózatot énekli. Ezután tétetik a hidfőszentelés a hid közepén a róm. kath. és gr. kel. plébánosok által. Majd dr. Király Sándor községi képviselő rövid beszéddel átnyújtja a főispánnak a hidépítés történetét, a közreműködő személyek neveit tartalmazó emlékiratot a megyei levéltárban való elhelyezés végett. Az emlékirat másik példánya a községi levéltárba tétetik, a harmadik a hid alá akasztatik. Végül a dalárda a Hymnuszt énekli; mire 3 mozsárlövés történik; a hid bejárása alatt cigányzene játszik. 11. A hidbekötés után kezdődik a néptánc, melynek részletei: a) Póznamászás. Az első fölmászó jutalma két db ezüst forint. b) Szamárfuttatás az őrháztól a hidfőig. Első díj: egy szép nagy tajtékpipa és dohányzacskó; második díj: egy nagy piros bugyelláris. c) Sülyemelés. Első díj: egy pénztárca, szivartára szivarra. d) Versenyfutás az őrháztól a hidfőig. Első díj: egy mozsányberci-tajtékpipa dohányzacskóval; második díj: egy dohánytárca. e) Zsákfutás. Díj: egy db ezüst forint. 12. A nép megvendégelése paprikásházzal és borral, mialatt a fuvohangszeres zenekar játszik; utánna tánc a nép számára este 7 óráig. 13. Este 6 órakor társasvacsora a nagyvendéglő dísztermében; a helybeliek részére egy teríték ára 1 frt 50 kr. Ez alkalomból hivatalos pohárköszöntők mondatnak a főispánra, a kerület országgyűlési képviselőjére, az alispánra, a miniszteri kiküldöttre, a járási főszolgabíróra, a kir. folyammérnökség és államépítészeti hivatal egyénre, a vendégekre. A női község részére a két oldalkarzat, hova csak béli meghívóval lehet fölmenni, tartatik fenn. Etkezés ideje alatt cigányzene játszik. 14. 8 órakor fátylászene a főispán és a többi vendégek tisztelőre. Kiindulás a községház udvaráról, — mikor 3 mozsárlövés tétetik — elül a trombitás zenekarral. Menet a főterem át a főispán szállása elé, hol Mihály Sándor községi jegyző által üdvözöltetik. Elvonulás a Deák, Kossuth, Széchenyi- és Uri-utca át a főterem, hol a fátylászene elvégzettetik. 15. 9 órakor táncvígalmat a nagyvendéglő dísztermében, hová a vidéki vendégeken kívül csak béli meghívóval előmutatása mellett lehet belépni. A táncvígalmot két zenekar játszik felváltva. Ökonizsa, 1886. évi szeptember 8-án. Az általános ünnepélyt rendező bizottság: Csuka Sándor, dr. Király Sándor, Katona Sándor, Raiffai János id., Mihály Sándor, Tóth Pál. Bankett és fogadó bizottság: Appel Ede, Szilágyi György, Hercz Ede, Tóth József, Popovits György, Tukats Miklós. Néptáncvígalmat rendező bizottság: Bédnár Károly, Mester János, Cservenitz János, Popovits Simon, Dobó Lukács, dr. Roxer Gyula.

Géppróba. Haasz Ferenc bácsmegyei, veprováci tanító, egy általa szerkesztett kendertörő géppel szeptember 30-án reggeli 9 órakor felolvasással egybekapcsolva nyilvános próbát fog tartani a „Gutjahr és Müller“ fele budapesti gépgyárban (külső váci-ut 70 sz.), melyre az érdeklődő közönséget legmélyebb tisztelettel meghívja. Az új gép 4 lóerővel dolgozik és óránként 1 métermáza kendert teljesen piacképesé tesz.

Az országgyűlési mérsékelt ellenzéki párt Mártonffy Károlyt a naplóbíró, Hevessy Bertalant pedig az összeférhetlenségi bizottságba jelölte ki.

Az osztrák-magyar Bank szegedi fiókintézete, hallomás szerint, Zomborban mellékállomást szándékozik föllátni.

Tegnap éjjel a lóporos toronynál őrtálló baka lelötte Kandits szül. Hanzabég Róza nevű helybeli asszonyt, ki a három-zori „megállj“ kiáltás dacára a torony felé szaladt. A szerencsétlen áldozat állítólag üldözési mániában szenved.

A zombori magyar olvasóköri tekepályán t. hó 19-én d. u. 5 órakor rendezett versenyen következő urak következő praemiumokat nyertek: Thurshy Zsigmond a zenetudomány legújabb elmélete szerint készített bájos hangadót. Széchenyi Tamás zománcoz dohányszelencét. Vojnits István egy doboz izletes sveici labdacso. Thurshy Zsigmond kagylóból készített hamutartót. Bezeredy István egérfogót, mely főleg fiatal emberek számára igen tanulságos. A verseny 7 frt 10 krt jövedelmezett.

Rác Géza, kulai születésű jogász, a budapesti egyetemi olvasókör titkárának választott.

A cs. és kir. Döppner-féle 23-ik gyalogezrednél tartott tisztí vizsgálatra jelentkezett 26. A vizsgálat előtt visszalépett 4 és kettő el lett utasítva s így csak 20 lett vizsgálatra bocsájtva. Ezek közül 1-ső nap, azaz f. hó 18-án megbukott 7 és második nap, azaz 21-én 3. A vizsgálatot 10 állotta ki és pedig: Eichenwald Gyula, Mayer Nándor, Schaffer József, Guttman Adolf, Horváth Árpád, Tittel Lajos, Kunecz Gyula, Schurok Ferenc, Brandtner Pál, Lehoczky Emil.

Kuláró irják: A f. évi szeptember 18-án Besseneyi Kálmán, Barakovits Kálmán, Ormay dr., Récey dr., Dudás József Spiró és Selényi Antal urak által a Zöldkert mulatóban rendezett nyári évadzáró, vagyis inkább őszi évadnyitó mulatság és táncvígalmom igen jól sikerült, amennyiben nagyon látogatott, fesz-telen és kedélyes lefolyású volt. Ott láttuk: Fruzsáné, Szauerné, Ritterné, Jancsóné, Czövekné, Tápay stb. urnöket és Jausz (Szeghegyről), Thomann Bella, Felicidész Aranka, Tápay nővérek, Bognár Bertha, Kahn Irén, Walauch Vilma, Pollák stb. kisasszonyokat Kuláról. E vígalom, jó rendezők, tapintatos vendéglős és megfelelő zene, mindezen tényezők közreműködésével a jól sikerült közé számított.

Szinészet. Gáspár Jenő szinigazgató társulatával Temerinből Kulára érkezett és szeptember 19-én megkezdette a „Zöldkert“ termében egyelőre 10 előadásra terjedő bérletbeli szini-előadásait.

Pályázat. Hűdsághon postamesteri állomásra pályázat van hirdetve.

Menetrend. A személyszállító gőzösök menetrendje 1886. évi március hó 15-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre és Bécsbe: naponta 9 órakor este. Lefelé: Bezdánból Zimony-Nánorfelé naponta 9 órakor reggel. Bezdánból Orsova és Galacig: szerdán, pénteken és vasárnapon 9 órakor reggel. Bezdánból Tittel-Szegedre: szerdán és szombaton 9 órakor reggel. Bezdánban, 1886. március 14-én. Az ügyvédség.

Vásárok a megyében október hóban: Adán 25-én. — Apatinban 21-én. — Bácsban Demeter napján. — Baracsán 20-án. — Csúroghon 6-át megelőző vasárnap és hétfőn. — Jankovácson 25-én. — Káty-máron Teréz napot magában foglaló hét hétfőjén. — Keryaján 4-én. — Kalán 15-ét megelőző vasárnap és hétfőn. — Nemes-Militicsen 20-án. — Ó Bacsán 17-ikét megelőző vasárnap. — Németh-Palánkán első hétfőn. — Pivnicán 23-án. — Szabadkán 27-ikét megelőző vasárnapot s szerdát. — Sztanicson 4-ikét megelőző hétfőn. — Titalen 20-án. — Topolyán 4-5-ikét megelőző vasárnap és hétfőn. — Torzsán 2-án. — Ujvidéken 29-én.

Irodalom.

Megjelent és beküldetett. Rózsavölgyi és társa cs. és kir. zenekereskedésében Budapesten megjelent Petruházy induló. Ajánlva Rózsó koronaherceg cs. és kir. őfenségének. Budavár 200 éves visszafoglalásának emlékünnepe magyar zenetörténeti hangulatokkal szerette Petényi Ottó. Ara 80 kr.

Bács-Bodrogh megye szabályrendelete az új községi közigazgatási törvény szervezési irányelveiről.

Általános szabályrendelet.

I. FEJEZET.

A községi elüljáróság, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet létszámáról.

1. §. A községi elüljáróság áll: kisközségben: a bíróból és helyetteséből (másod- vagy törvénybíróból), legalább két tanácsbeliből (esküdt), a körjegyzőből, közigyámból és a körorvosból; nagyközségben: a bíróból és helyetteséből (másod- vagy törvénybíróból), legalább négy tanácsbeliből (esküdt), egy községi és egy adópénztárnokból, egy községi jegyzőből és a rendes községi, illetőleg körorvosból; kisközség azonban, ha anyagi ereje megengedi, önálló községi és adópénztárnokot, nemkülönben önálló községi közigyámbot is tarthat, illetve ilyenmő állásokat rendszeresíthet.

2. §. Mindazon községi alkalmazottak, kik az elüljáróság, vagy a szolgaszemélyzet létszámába nem sorolhatók, a részükre kijelölt munkakör minőségéhez képest, a községi segéd- vagy kezelőszemélyzethez tartoznak.

3. §. A községi segéd- és kezelőszemélyzet rendszert áll: az 1500 lélekűnél nagyobb, de 3000 lélekűnél kisebb népességű nagyközségben, illetőleg körjegyzőségben egy irnokból, 3000 léleknyi népességű meghaladó községben egy aljegyzőből, 4000—6000 léleknyi népességű községben egy aljegyző és irnokból, 6000—8000 léleknyi népességű községben egy aljegyző és két irnokból, 8000—10000 léleknyi népességű községben egy aljegyző és három irnokból, végre 10000 lélekűnél nagyobb népességű községben egy aljegyző és négy irnokból, továbbá minden 1500 lakost számláló községben egy községi szülésznből.

4. §. A szolgaszemélyzet áll: minden községben legalább két községi szolgából. Ezenfelül minden 2000 léleknyi népességű meghaladó minden további 2000 lélek után még egy-egy ily szolga tartandó.

5. §. Az eddig rendszeresítve volt elüljárói, segéd-, kezelő- és szolgai állások a község újabbi szervezése alkalmával meg nem szüntethetők, kivéve ha azok valamelyikének felesleges voltát a község beigazolja, vagy a község szorult anyagi viszonyai egyik vagy másik állásnak megszüntetését sürögösen megköveteli s a megszüntetés a közérdek hátránya nélkül eszközölhető.

6. §. Az egyes községek, helyi viszonyaihoz képest szabályrendeletileg az elüljáróság, a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet létszámát a községi törvény 24. § korláta között szaporíthatják, vagy a szükség-hez képest még más állomásokat is rendszeresíthetnek.

II. FEJEZET.

Az elüljárók, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet minősítéséről.

7. §. Elüljáróvá választathatják minden 24 éves és nagykoru honpolgár, aki községi választó és az 1886. évi XXII. t. c. 75. §-ban elősorolt kivételek alá nem esik.

Jegyzőnek, orvosnak, mérnöknek és erdőtisztnek azonban megválasztathatók azok is, kik előbb községi választók nem voltak.

8. §. A külön minősítéshez kötött állásokra, u. m. jegyzői állásokra nézve kis és nagy községekben az 1883. évi I. t. c. 6. §., orvosi állásokra nézve az 1883. évi I. t. c. 9. §. I. és az 1876. XIV. t. c. 143. §.; a mérnöki állásokra nézve az 1883. I. t. c. 10. §. első bekezdésében és az erdőtiszt állásokra nézve az 1883. I. t. c. 12. §., illetőleg az 1879. XXXI. t. cikkben foglaltak irányadóak.

9. §. Aljegyzőnek csak oly egyén jelölhető ki és választható meg, ki ezen törvényhatóságnak evégre kiküldött állandó szakbizottsága által a községi jegyzői hivatal ellátására képesnek nyilvánítottatott.

Irnoknak csak az választható meg, ki legalább négy gymnasiumi vagy reáliskolai, avagy a polgári iskolák négy osztályát, vagy valamely ezen középiskolákkal egyenértékű kereskedelmi iskolát, vagy végre megfelelő katonai tanfolyamot sikerrel végzett.

Szülésznből szolgálatra csak rendes oklevéllel ellátott bába alkalmazható.

Halottkémi, amennyiben az erre vonatkozó teendőket nem orvostudor vagy sebész, aki az ország területén orvosi gyakorlatra jogosítva van, végzi; — csak oly egyén alkalmazható:

a) Ki halottkémi vizsgát tett, s a halottkémi gyakorlatára képesítettet.

b) Az, ki már legalább két év óta mint halottkém működött, s e szolgálatot kifogástalanul teljesítette, habár a fenti képesítvényvel nem is bír.

10. §. Elüljáróvá, segéd-, kezelőszemélyzeti tagul csak az választható meg, illetve szolgává csak oly egyén fogadható fel, ki erkölcsi tekintetben alapos kifogás alá nem esik.

11. §. Segéd- és kezelőszemélyzeti taggá a szülésznből kivételével, csak oly egyén választható meg, ki az állam hivatalos nyelvet szó- és írásban bírja.

III. FEJEZET.

A segéd- és kezelőszemélyzet kijelölése és választásáról, illetve a szolgaszemélyzet felfogadásáról.

12. §. Kis és nagy községekben a segéd- és kezelőszemélyzet tagjai a községi képviselőtestület tagjai által élethossziglan választatnak.

13. §. A segéd- és kezelő hivatalnoki állás betöltésénél kijelölésnek van helye.

A kijelölés jogát kis és nagy községekben a tisztújító szék elnöke gyakorolja.

A kijelölés eredményét a tisztújító széknek ennek elnöke jelenti ki.

Minden állásra legalább 3 egyén jelölendő ki, e szabály alól eltérésnek csak akkor van helye, ha nem jelentkezett kijelölhető 3 egyén a betöltendő állásra.

Érvényesen szavazni csak jelölthe lehet.

14. §. A választás az 1886. évi XXII. t. c. 79. és 80. §-ai szerint történik, s a választáshoz a viszonylagos szavazat többség elégséges.

15. §. Az időközben végleg megüriült állásra szabályszerű tisztújítás, az ideiglenesen megüriült állások helyettesítés útján töltetnek be.

A helyettesítés pedig a főszolgabíró, vagy az általa megbízott szolgabíró a jelen szabályrendelet 1—14. §. értelmében eszközöli.

Az élethossziglan választott segéd- és kezelő személyzeti tagok megüriült állásai a rendes tisztújításon kívül is, élethossziglan töltetnek be.

Kivétel csak azok képeznek, kik oly állásra helyettesítettek, mely fejelemlyen uton hivatalból való felfüggesztés következtében üriült meg, ezeknél az illetőnek hivatalába való visszahelyezése folytán a helyettesítés megszűnik.

16. §. Minősítéshez kötött hivatali állásra csak az azon állásra nézve törvény vagy szabályrendeletileg előirt képesítvényvel bíró egyén helyettesíthető.

17. §. A segéd- és kezelő személyzet minden tagja a képviselő testület előtt az 1886. évi XXII. t. c. 85. §-ban előirt esküt, illetve fogadalmat letenni köteles; minek megtörténte a választási jegyzőkönyvbe bejegyzendő.

18. §. A községi szolgákat és pásztorokat (csöszök) figyelemmel a jelen szabályrendelet 10. §-ban előirt megkívántatóságokra, a községi elüljáróság tanács ülésileg fogadja fel és bocsájtja el.

IV. FEJEZET.

A segéd- és kezelőszemélyzet tagjai elleni fegyelmi eljárásról.

19. §. A községi segéd- és kezelőszemélyzet tagjai ellen, az 1886. évi XXII. t. c. 90. §-ban elősorolt esetekben fegyelmi eljárásnak van helye, mely a most idézett törvénycikk VIII. fejezetében foglalt rendelkezések szerint fogantatandó.

V. FEJEZET.

Az elüljáróság teendőiről.

20. §. 1. A községi elüljáróság végrehajtja a felsőbb közigazgatási hatóságok rendeleteit s a képviselőtestület határozatait és teljesíti mindazon teendőket, melyeket a törvény és felsőbb hatósági rendeletek a községekre utalnak, ha azok a községi képviselői közgyűlésnek fentartva, vagy egyes községek hatáskörébe utalva minosenek; különösen

2. Az elüljáróság tartozik gondoskodni arról, hogy a község jövedelmei, a netán kivett községi adók és ily természetű járulékok az illető fizetésre kötelezettaktól évről évre, szükség esetén végrehajtás útján is, pontosan beszedessenek, továbbá az elüljáróság tartozik gondoskodni arról is, hogy az évi költségvetés a törvény által kiszabott időben és módon összeállíttassék s annak idején a törvényhatóság jóváhagyása alá terjesztessék, felelős a költségvetés szoros megtartásáért, nemkülönben a községi számadásoknak a törvény által megállapított határidőben elkészítéséért s azoknak kellő időben a törvényhatóság jóváhagyása alá terjesztéséért.

3. Az elüljáróság kezeli a szegényügyet, vezeti a községbeli szegények nyilvántartási jegyzékét, s a község rendelkezése alatt álló alapítványokat, nemkülönben a község által fenntartott kórházak és egyéb jótékony és közmüvelődési intézetek ügyeit, az e részben fennálló szabályok és rendelkezések szigorú megtartásával.

4. Az igazságszolgáltatás terén bíráskodási jogát az 1877. évi XXII. t. c. s ennek végrehajtása tárgyában 1877. évi febr. 4-én kiadott bel- és igazságügyminiszteri rendelet, a kézbesítések körüli teendőket pedig az 1875. évi X. t. c. s ennek végrehajtása tárgyában 1875. évben 2036. sz. a kiadott bel- és igazságügyminiszteri rendelet szabályozza.

5. Az elüljáróság teendői gyámsági és gondnoksági ügyekben az 1877. évi XX. t. c. 164—175., 205—212., 219—242. és 287. §-aiban s ezen törvénycikk életbeléptetése tárgyában 1877. évi nov. 11-én 47046 sz. a kibocsátott belügyminiszteri rendeletben s ennek kapcsán az árvaszékek részére kiadott ügyrendben, továbbá a megyei közgyűlés 1881. évi 398. számú határozatával közzétett s a belügyminiszter által jóváhagyott gyámhatósági szabályrendeletben, azon községekre nézve pedig, melyek árvapénztáiraik önnálló kezelésére engedélyt nyertek, az 1885. évi

VI. és az 1886. évi VII. t. c. cikkeiben, s ezeken kívül önalkotta s felsőbb hatóságilag jóváhagyott szabályrendeleteikben sorolják elő.

6. Az adóügy terén az egyenes adókat illetőleg az 1883. évi XLIV. t. c., a közvetlen lerovandó belyeg- és jogilletékek kezelése iránt a pénzügyminiszteri utasítás; a fegyveradó és a vadászati adót illetőleg az 1883. évi XXIII. t. c.; a hadmentességi díjat illetőleg az 1883. évi 60977. sz. a. kiadott utasítás; a földadó szabályozása körül a kiadott utasítás 47., 49., 54–59. §-ai; a bor- és hús-fogyasztási adó körül az 1868. évi XVII. és 1875. évi XXVIII. t. c.; a cukor- és sör-fogyasztás megadóztatása körül az 1881. évi IV. és V. t. c. értelmében jár el.

7. Az állategészségügy terén, a keleti marhavész kiűtésekor eljár az 1874. évi XX. t. c. 22. § értelmében s az 1885. évi 1064. sz. utasítás megfelelő szakaszai, ugyancsak az 1859. évi 32592. sz. a. kiadott járvány rendszabály szerint.

8. Cselédlügyben, a cselédtartásról szóló 1876. évi XIII. t. c. 85. és 87. §-ai rendelkezéséhez képest, az ott megszabott teendőket végzi.

9. Az erdészet terén az 1879. évi XXXI. t. c. 62. és 118. §-ainak határozmányait teljesíti.

10. Katonai ügyekben az 1868. évi XL és 1881. évi XXXIX. t. c. cikkei, s azok kapcsán kiadott utasítás és egyéb érvényben lévő rendeletek értelmében:
a) Összeírja a hadköteleseket az utasítás 13., 14., 15., 16. §-ai, s eljár az utasítás 17. § a 4-ik pontja, a 18. § 4-ik pontja, s a 19. § értelmében.
b) Kiállítja a községi bizonyítványokat az utasítás 40. § mellett közölt rendelet útmutatása szerint.
c) A hadkötelezetteknek elővezetése az unjonállításkor a községi elöljáró kötelessége, továbbá felelős az unjonállításkor elővezetett hadkötelesek személyazonosságáért.
d) Eljár a tartósan szabadságoltak, tartalékosok nyilvántartása és az ellenőrzési szemlék foganatosítása körül.
e) Gondoskodik a katonai elszállásolásról, előfogatok előállításáról s a katonai élelmelésről, a fennálló szabályok értelmében.
f) Közreműködik a lovak összeírásánál a fennálló utasítás szerint.
g) Mozgósítás esetében eljár az 1880. XXXIII. t. c. s a kiadott utasítások szerint.

11. A kisajátításnál az 1881. évi XLI. t. c. 8., 134–38. és 71. §-ai rendelkezéséhez képest közreműködik.

12. A közegészségügyben teendőit az 1876. évi XIV. t. c. 110. §-ai, a 139., 140. és 141. §-ai s egyéb érvényben lévő rendeletek írják elő.

13. A közlekedést illetőleg, gondoskodik a községi utakról és egyéb közlekedési eszközökről, közreműködik a közmunka összeírásánál, s a helyes és pontos összeíráshoz minden adatot és felvilágosítást szolgáltatni, s a közmunka váltásait beszélni s azt a megyei pénztárba beszállítani; továbbá a közmunka leszolgálatát a fennálló szabályok értelmében egész szigorral eszközölni, kezeli az előfogatú ügyet, a fennálló rendeletek értelmében.

14. Köteltségéhez tartozik a mértékek és súlyok használatának ellenőrzése és az ezekkel való visszaélések feljelentése.

15. A házalás tekintetében az 1878. évi XX. t. c. 15. § értelmében jelenleg is hatályban lévő házalási szabályzat által reá ruházott teendőket teljesíti.

16. A népoktatás terén hatáskörét az 1868. évi XXXVIII. t. c. s az 1876. évi XXVIII. t. c. 9–14. §-ai s ezen törvények alapján kiadott utasítások szabályozzák.

17. Tolonc ügyben a m. kir. belügyminiszter által 1885. évi 9389. sz. a. kiadott utasítás értelmében jár el.

18. A rendészet terén az elöljáróság kötelességéhez tartozik megtenni, mindazon megelőző s az előzetes büntetések és kihágások felfedezésére irányuló intézkedéseket, melyekre nézve a fennálló szabályok értelmében a végrehajtó rendőri személyzet fel van jogosítva.

19. A tüzendészet terén gondoskodik az éjjeli őrség és tűzoltás célszerű szervezéséről, a tűzoltó szerek jókarban tartásáról, továbbá a tüzesetekről az 1871. évi 3339. számú belügyminiszteri rendelet értelmében, a járási főszolgabírónak jelentést tesz.

20. Vízügyben, teendőit a vízjogi törvény írja elő.

21. A községi törvény értelmében:
a) Az elöljáróság kötelessége a községnek és a községi felügyelet alatt álló intézeteknek ingó és ingatlan vagyonát minden évben leltározni és a leltárt a községi zárszámadáshoz csatolni. (109. §.)
b) Az elöljáróság kötelességéhez tartozik, minden a község ellen indított pert a főszolgabíró útján az alispánnak azonnal bejelenteni, s ha a községet elmarasztaló ítélet folytan, vagyonára vezendő végrehajtás fenyegeti, arról ugyancsak a főszolgabíró útján az alispánhoz jelentést tenni. (116. §.)
c) Az elöljáróság gondoskodik a községi tőkepénzek hasznosításáról. (121. §.)
d) Azon elöljáró, kinek megbízatása lejárt, a hivatali állásával járó kötelességeket teljesíteni mindaddig tartozik, és az abból folyó jogokat is gyakorolni hivatott, míg akár választás, akár helyettesítés útján helyébe lépendő utóda a hivatalt el nem foglalta. (169. §.)
e) Az elöljárónak hivataloskodása egész ideje alatt a községben, illetőleg a körben kell laknia. (76. §.)

A) A községi bíró és tanácsbeliek (esküdtek) teendőiről.

21. §. 1. A községi képviselőtestület közgyűlésének és a községi elöljáróság tanácsának reudes elnöke a község bírója, kit akadályoztatása esetében a helyettes bíró, esetleg a választási sorrend szerinti legidősebb tanácsbeli (esküdt) helyettesíti.

2. A község bírója képviseli a községet a község mint testület nevében, vagy a község ellen indított perekben, mindazonáltal a községi képviselőtestület azon jogának épségben tartása mellett, hogy ez utóbbi akár egyszer mindenkorra, akár pedig esetről-esetre a netán szükséges ügyvédet közgyűlésileg kijelölheti. Az ügyvédi meghatalmazást azonban a községi képviselő nevében a község bírója és jegyzője írják alá.

3. Minden a községi elöljáróság nevében teendő jelentést, megkeresést és egyéb ügy- vagy okiratot, a

községi jegyző ellenjegyzése mellett, egyedül a községi bíró, vagy akadályoztatása esetében törvényszerű helyettese ír alá.

4. Az elöljáróság vagy egyes tagjai által a törvény vagy szabályrendelet értelmében teljesítendő kötelességek pontos eszközölésére a község bírója ügyel fel, s az ebbeli felügyelet elmulasztásáért felelős.

5. A községi, adó-, közgyámtrai- vagy egyéb a község rendelkezése alatt álló pénztárakat, nemkülönben a község ingó és ingatlan vagyonának szabályszerű kezelését közvetlenül a községi bíró ellenőrzi, evégből a pénztárak, vagy a netáni magtárak és készlethehelyiségek egyik ellenőrző kulcsát ő birja és őrzi.

6. A községi bíró, egyetértőleg a községi jegyzővel, hajtja végre az állami és törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó mindazon rendeleteket, melyek a törvény, vagy egyes erre illetékes állami vagy törvényhatósági közegek által foganatosítás végett a községi elöljáróságához utaltatnak.

A községi esküdtek a bírót és jegyzőt idevonatkozó intézkedéseiben gyámolítani kötelesek és minden ebbeli mulasztásukért felelősek.

7. A község belterületén és határában levő községi utak, hidak, töltések, védgátak, vízvezető árkok és kutak jókarban tartására, nemkülönben a község határhalmaira, s az utcák határvonalaira való felügyelet és az azok körül észlelt hiányok orvoslása, a község határában a mezei rendőrségnek szigorú fenntartása s az e tekintetben szükséges elővigyázati intézkedések megtétele a községi bíró és esküdtek kiváló kötelességei közé tartozik.

8. A községi bíró és esküdtek foganatosítják mindazon teendőket, melyeket a népközlői közoktatás tárgyában fennálló törvények és rendeletek a községi elöljáróság hatáskörébe utalnak.

9. A községi bíró a pénztárnokkal egyetemben az adók és illetékeknek a kir. adóhivatalba való beszolgáltatásáért a fennálló törvények értelmében első sorban felelős.

10. A rendészet terén a jelen szabályrendelet a 20. § 18. és 19. pontja által az elöljáróság ügykörehez utalt teendőket a bíró és esküdtek teljesítik, jelenen tartoznak a járási főszolgabíró minden a közrendet és nyugalmat veszélyeztető jelenségekre figyelmeztetni s addig is, míg ez intézkednek, saját erejükkel mindent elkövetni a közrend megővésére s a veszély elhárítására; tartoznak továbbá a fennálló törvények, kormány- és szabályrendeletek által kihágásoknak nyilvánítt cselekményeket s ezek elkövetőit a főszolgabíró feljelenteni; ily események elkövetését lehetőleg megelőzni, gátolni; végül a tudomásukra jött büntetéseket a kir. ügyészség vagy a legközelebbi kir. bíróságnak feljelenteni s egyszersmind a büntetést, valamint a tetteseket is nyomozni, és a büntetést nyomainak fenntartására a szükséges intézkedéseket megtenni.

A községi bíró és esküdtek teljesítik az idegekre való felügyeletet, a személyes szabadság korlátaiban belül, ők ügyelnek fel a rendőri felügyelet alá helyezett egyénekre, továbbá a koldulás tilalmának szigorú megtartására, a toloncozási szabályok kellő foganatosítására. Köteltségüköz tartozik a tiltott játékok és a cigányok vándorlásának lehető meggátolása, — végül ügyelnek az engedélyhez kötött iparok tekintetében hatóságilag megállapított árszabályok megtartására, a cselédtartás szigorú kezelésére, s a vallási tisztület és közérköleség fenntartására.

11. Az elöljáróság nevében a községi bíró és esküdtek kezelik a tüzendőséget, jelenen a) örködnek a fennálló tüzendőri szabályok megtartása felett, s a kihágást elkövetőket a járási főszolgabíró feljelenti, b) felügyelnek a kémények seprésére, c) kiűtött tűz esetében az oltás s egyéb mentésre irányzott intézkedéseket oly helyeken, hol tüzoltó-egylet létezik, azt egyetértőleg eszközlik, d) gondoskodik a tüzoltószerek jókarban tartásáról, e) a tüzesetről a járási főszolgabírónak jelentést tesznek, f) megteszik mindazon intézkedéseket, melyek a tüzvész káros következményeinek eltávolítására szükségesek.

12. A közfoglalmi eszközök, mint állami, megyei, községi utak, hidak távirtdai oszlopok és sodronyok, vizek, csatornák, gátak és egyéb vízi és közművek úgy a műemlékek sértetlen fenntartására, felügyelet a községi bíró és esküdtek hatáskörébe tartozik.

(Folyt. köv.)

A szerb vajdaság keletkezése.

1849.

— Emlékirataimból. —

Irta: Grosschmid Gábor.

A történelem igazolja, hogy a szerbek, századok során át alig voltak önálló és legtöbnyire a hatalmasokhoz szegődve, kegytelenségből vagy önérdékből az egyik vagy másik ügyet mozdították elő; siker esetére pedig egyeztek működésük díját kinyerni.

Igy tartottak ők egymásután a magyarral, a törökkel és az osztrákkal; így szolgálták ők Mátyás királyt a török, a cseh és a német császárral ellen, a magyar nemességet Dózsa György kurucái ellen, a német császárt a török és Rákóczy ellen, utóbbi időben pedig az osztrák császár királyt a magyarok ellen.

Valahányszor valakinek ily szolgálatot tettek, mindenkor követelték annak jutalmát is. Ismerjük Brankovics György alkudozásait. Zsigmond és Mátyás királyok nagy területekkel látták el az akkor rációknak nevezett szerbeket és a nagynak nevezett I. Lipót császár királyt a legterjedtebb előjogokkal és szabadalmakkal ruházta fel őket, (1690–1691.) melyeknek alapontjai a hitvallás szabad, autonóm gyakorlata és a saját hatóságok alatti élet (sub propriis magistratibus) voltak.

A szabadság e két sarkpontja körül forgott és forog a szerbeknek utolsó követelt felépése is. Az egyházi autonómiát a patriarcha, a polgári autonómiát pedig a vajda — woiwoda — választásával vélték elérhetni, de az 1848-ik évben már nem elégedtek meg a személyi kérdéssel, hanem hozzácsatolták a terület követelését is, és előjogaik gyakorolhatóságát végett, a vajdaságot — woiwodinat — mint területet követelték, és pedig Bács-Bodrogh, Baranya, Szerém, Temes és Torontál megyék területén.

1848-ik évi május hó elején csakugyan meg is alakult Karlovicán a szerb nemzeti bizottság Strati-

mirovics György elnöksége alatt; e bizottság az egész szerb nemzet képviselőit vetette fel magá, nyíltan követelvé a vajdaság felállítását, és hogy kiváló maiknak és követeléseiknek közbejárókat is szerettek, Rajasics József érseket patriarchává, Supliakacé Vitéz István ezredet pedig vajdának megválasztották, és erről kiáltvány útján nemcsak nemzetbeliüket étesítették, hanem egyszersmind a követelt területen lakó külön népfajokat egyetértésre és engedelmességre hívták fel.

Ene, a magyar állam egységét veszélyeztető és a magyar államjoggal össze nem férő fellépés, a ényleges magyar kormány által, mint felségsértő honárulás tekintetvé, az ellentét gyorsan erőszakoskodásra vezetett.

Azonban a szerbek követelése a külön népfajok között nemcsak nem talált rokonszenvre, de nyílt ellel-szegülést ébresztett, melyre a szerbek minden tekintet nélkül erőszakos fellépése, és rémuralma elég okot adott.

Nem akarom Délmagyarország védelmét közelebből eszetelni, csak azt hozom fel, hogy a magyarok a temesvári ütközést és a világi fegyverletét, végre Komárom vára átadása után, véglegesen leveretvé, a szerbek régi szokásuk szerint, ismét követelték hűségük és szolgálattuk díját, ez pedig az autonóm vajdaság volt.

Dacára az általános kimerültségnek, a szerb uralom iránti ellenszenv, és az attól való félelem, mely mindenütt egyaránt nyilvánult, különösen Bács-Bodrogh megye lakossága volt az, mely attól minden áron szabadulni törekedett.

A szerbek a katonai ütközést, úgy Perczel hadjárata és a hegyesi csata után, nagyjából elhagyták lakhelyeiket és menekültek, de menekülésük alkalmával a csöcselék felszínre vergődvé, a bizottság annyira veszélyeztetett, hogy a szerbekkel többnyire a magyar és német lakosság is futni kénytelenített.

Igy történt az 1849-ik évi április elején Zomborban is, hol a szerbek Nugent-Laval gróf ezredes vezérelte alatt menekültek, és pedig Bezdán felé, hol a Dunán átkelve Baranyamegyében megállapodtak, vagy pedig Slavóniába átkeltek; és minthogy a katonaságtól kiűrt város a fosztogató csöcselék prédáján esett, a katolikus magyarok, németek és bunyevácok szinte futni kényyszerültek. Ezek között volt Latinovics Károly a megyének előbbi másodalispánja, ki lábtörése miatt az egész mozgalmi idő alatt visszahúzódva élt, de mióta a fogva volt gyanus petrovoszellói papot, mint alispán szabadon bocsájtotta, annyira gyanúsított, hogy végre a megye bizottsága által hivataláról lemondani kényyszerített, mely körülmény őt némi ellentétbe hozván a magyarsággal, Latinovics Bezdánban nem állapodott meg, mint a többi menekő magyarzemlék, hanem a szerb menekülőkkel ő is a Dunán átkelt Baranyamegyébe, hol nemsokára Nugent gróf parancsnokkal érintkezésbe jött.

Nugent megismervén Latinovicsot, méltányolta tehetségét és őt Német Bolyban 1849-ik évi augusztus 16-án kelt rendeletével, a minden hatóság nélkül levő, egyedül az osztrák császári katonaság által megszállva tartott Bács-Bodrogh megye részére császári kir. ideiglenes teljhatalmu biztosnak nevezte ki.

Latinovics nem késett a megyébe visszatérni, és azonnal hozzáfogott a szervezéshez, egyszersmind mellőzve a szerbek által behelyezett, de többnyire menekült hatóságokat, Zomborban Virter Ferencet, Baján pedig Sámuel Józsefet bírónak, Kovácsy Alajost pedig főjegyzőnek nevezte ki és helyezte be; egyszersmind az egész megye területen Pinkovics Ágoston alispánt és a szolgabírákat ideiglenesen hivatalaikban megerősítette.

Szabadkára kerülve a sor, 1849-ik évi szeptember 25-én személyesen Szabadkára utazott, és ott az egybehívott közgyűlésen kinyilvánítván, hogy ő Magyarhonban nem ismer más nemzetiséget, mint a magyart és a többit csak külön népfajoknak tekint, egyszersmind a hatóság újjaszervezését, és pedig az 1848-ik évi törvények alapján történendő új választás által, elrendelte, addig is Antonovics Pál volt megyei főszolgabíró a város polgármesterének kinevezte.

E fellépése Latinovicsnak nem tetszett a szerbeknek, hire hirtelen elterjedt, és mindent elkövettek, hogy Latinovics működését mielőbb megakadályozzák. Törekvésük sikerült is, mert már 1849-ik évi október 10-ik napján Nikolics Izidor tudatta Szabadka várossal, hogy ő felsége magas kegyelméből Bács-Bodrogh megye részére főkörmánybiztosnak neveztetett ki.

E kinevezés és Latinovics tökéletes mellőzése ismét felbraztette a szerb uralom remképét, a közelemény mindjárt eleinte a főispán, Radics József felé fordult, ki akkor Badenben tartózkodott, őt óhajtván a megye kormányzójának. A megyében tanýadó katonaság sem volt idegen e kívánattól; ez volt az oka, hogy a szabadkai téparancsnok, Fecondo őrnagy, egy a lakosság rokonszenvét bíró olasz, 1849-ik évi augusztus 23-án e sorok íróját magához kéretvé, még pedig hivatalos levélben, szóval felszólított, hajlandó vagyok-e Vojnits Barnabással Badenbe utazni, és Radicsot a megyébe való visszatérésre megkérni? Igenlő válaszon után a szabad menetjövét azonnal részünkre kiállított és mindketten még az nap Badenbe utnak indultunk.

De az utazás nem ment oly gyorsan, mint óhajtottuk volna, Komárom körüljárása még állott, és az osztrákok nem igen voltak hajlandók valakit a zárvonalon átbocsájtani. S így történt, hogy Igmádon feltartóztattak bennünket, és társam nem csekély ijedségre szuronyok között kísérték a parancsnokhoz, de utve-lünk előmutatása után, megszabadultunk ugyan, azonban csak nagy bajjal sikerült más fuvarost találni, mivel tovább utazhattunk.

Badenbe megérkezvén, Radics nem volt hajlandó a bizonytalanra visszatérni, és azért küldetésünk nem sikerülvén, hazautaztunk.

En október közepe táján egyenesen Zomborba siettem, hol az egész várost a legnagyobb izgalomban találtam, egész éjjel örkáltak a deszidas járatok, és fogdosták össze az ugynevezett compromittáltakat. Felkeresvén Latinovicsot, ő igen szívvelyesen fogadott, és

esaklamar új megbízásban részesített. Ugyanis elmondván, hogy az egész megye nyugtalanságban van, főleg mióta Nikolics Izidor a kormánybiztosi állást elfoglalta, és hogy Szabadka város már felirt a vajdaság felállítására ellen, és hogy a megyében a községi elöljárók felügyelete alatt a vajdaság létesítése ellen petíciók készültek, melyek már kellek aláírva, Dévay Imre egykori zombori lakos keze között léteznek; egyúttal feikért, menjek Szántóvára Dévayhoz, és utazzam egyúttal a petíciókkal Bécsbe, ott pedig tegyek, ami csak lehetséges, a vajdaság létrejövetele ellen.

En késznek nyilatkozván, mindenekelőtt azt tanácsolta, ne sokat mutassam magam a városban, és hogy menjek éjjelre Athanackovicus püspök rokonaihoz, hol nem igen fognak keresni. Ugy tettem, de azért éjjel a legnyugtalanabb voltam, mert egyre hallottam haló szobám ablakai alatt az embereket összehangosító dzsídás őrzáratok sarkantyú pengését, feljéjve várva, hogy mikor jönnek már egyszer értem is.

Az éj szerencsésen elmult. Másnap korán reggel Szántóvára utaztam, hol már vártak, azonnal átvéve Kuluncsics szolgabirtól az aláírt petíciókat, utnak indultunk.

Összesen 5 kérvény volt, járásként rendezve. A kérvények tartalma így hangzott: Felséges császár és apostoli Király, legkegyelmebb Urunk!

Visszaállítván Felségednek dicső fegyverei által szerencsétlenül felizgatott hazánkban az annyira óhajtott béke, örömmel szemléltük Felségednek bölcsessége által meggyőzőleg legkegyelmesebben rendelt kormányzat alatt a személy- és vagyonszerzésnek biztosítását visszatérni, midőn kedélyeinket újra felzavarta a görög nem egyesült vallásu megyei lakosok által általánosan terjesztett azon hír, hogy megyénk illir vajdasággá alakíthatni és illir kormányzat alá vettetni fog.

Felséges Urunk és Királyunk! A legközelebb mult februárius és március hónapokban az illir vajdaság nevében 7 hetedik tartott kormányzás alatt, midőn a gyújtogatások, pusztítások, rablások és gyilkosságok napirenden valának, elég szerencsétlenek valánk tapasztalni azon zsarnokságot és nyomorságot, melyeket rajtunk az illir kormányzat gyakorolt, ugyanarra, hogy most annak megújulásától visszaborzadva, Felségednek számolyához a legmélyebb alázattal folyamodni bátor kodjunk.

Mi Felségednek mindenekben a legőszintűbb szívvel hódolunk, akárminemű parancsait a legnagyobb készséggel pontosan teljesíteni jöbbségi hódolattal ígérjük és fogadjuk, Felségednek és maradékinak örök hűséget és jöbbségi engedelmeket esküszünk és azt tántoríthatlanul megtartani óhajtjuk.

De a mindenható örök Istenre kérjük Felségedet, kegyeskedjen igazságos kérésünket meghallgatni, és bennünket az illir kormányzattól megkímélni, mert sajnos tapasztalásból tudjuk és előre látjuk azon borzasztó véres összeütközéseket, melyek az illir uralom elkerülhetetlen következményei lesznek.

Felséges Urunk és Királyunk! így szól a közmondás: „a nép szava, isten szava”, mi Bács megye 4/5 rész lakossága óhajtatásának és legalázatosabb kérelmének hív tolmácsai vagyunk, melyről hogy Felséged bölcsen meggyőződve legyen, arra kérjük Felségedet a legmélyebb alázattal, méltóztatson egy akár katonai akár polgári személyekből álló részrehajlatlan választmányt legkegyelmesebben megbízni, mely községeiről községe járva, az egyes lakosságnak véleményét kihallgatván, terjeszse azt híven Felséged elébe, és abból által fogja Felséged legkegyelmesebben látni, hogy ezen nép nem óhajjt egyebet, mind Felséged trónjának megerősítését, hogy annak bölcs kormánya alatt a béke, csend és rend fentartatván, köztük a felebaráti szeretet és testvéri egyetértés fennmaradjon, és Felséged azon boldogságot, melyet egy bölcs és kegyes fejedelem népeinek boldogításán lőni szokott, hosszú évek során háborítatlanul élvezhesse.

E kérvény 3 példányra magyarul, kettő pedig németül volt szerkesztve. Az aláírások az illető község hivatalos viaszban lenyomott pecsétjével erősítve a következők:

Kula község 4400 róm. kath., 120 izraelita lakói nevében: Vig Antal helyettes bíró, Bognár János, Kaltenecker József, Gerstenmayer Sebestyén, Goll György esküttek, Rech János pénztáros, Vig Ferenc, Gonczlik Imre, Remlinger György, Hauswirth Benedek, Schmitz János és Fridrik, Wighart Ádám, Keresztes József, Dudás Márton hatvanosok, Zányi János jegyző.

Feketehegy községnek 3042 reformatus lakói nevében: Bácsi Ferenc bíró, Bartók Bálint, Fejér József esküttek, Csete Bálint, Margit János, Szolga János, Varga Ferenc, Sosti Mihály, Bányai Bálint, Pál Mihály hatvanosok, Keresztes József jegyző.

Hegyes községének 3750 róm. kath. lakói nevében: Pap János bíró, Süly Demeter, Csernák István, Kiss János, Halasi Pál, Frindök István, Molnár János esküttek, Bene Antal jegyző.

Kucura egész község nevében: Igracski Pál bíró, Klein Miklós, Enisz Márton, Abraham János, Weber Péter, Sándor Mihály, Rajda György, Michnyár György, Vasas János, Molnár András, Lutz Imre, Frei György, Kuhu Mihály esküttek, Szüts Antal jegyző.

Csatalja község 1325 róm. kath. lakói nevében: Bischoff Gáspár bíró, Wettstein János, Wohlfart József, Schefer József, Uzsleber Antal esküttek, Pinkovics József jegyző.

Sztanisics mezőváros 4048 róm. kath. lakói nevében: Ginder György bíró, Böhm László, Uzsleber Mihály, Drobina Pál esküttek, Fülöp István jegyző.

Kolluth község 2400 róm. kath. lakói nevében: Albert András bíró, Repp Konrad, Müller Fülöp esküttek.

Krusevlya község 870 róm. kath. lakói részéről: Stramberger János bíró, Hebl Antal, Brandeker Antal esküttek.

Gáko va község 2100 róm. kath. lakói nevében: Höger Miklós bíró, Mayer Tamás, Wolf Márton esküttek.

Madaras községének 4155 róm. kath. lakói nevében: Udvari István bíró, Benkovicus János, Szabó Mihály, Rapasák György, Helle Pál, Ritzkaszer Fe-

renc esküttek, Devics Károly jegyző. Borsódi Latinovics Máté, Fábán és Szaniszló.

Rigyica község 2170 róm. kath. lakói nevében: Petrányi Márton bíró, Geber János, Peci György, esküttek, Klemm Lőrinc jegyző.

Baracska község 2587 róm. kath. lakói nevében: Mojzes József bíró, Grotzki János, Nagy Imre esküttek, Balázs Pál jegyző.

Katymár község 4180 róm. kath. lakói nevében: Perger János bíró, Bleszity Ferenc, Krekity Péter, Tumbász Mihály esküttek, Kacz József jegyző.

Béreg község 5500 róm. kath. lakói részéről: Dekty Szaniszló bíró, Krajsics Lovra, Blazsenkov Ádám, Mikolin Gyuka, Zsivics Mihály esküttek.

Dautova község 2220 róm. kath. lakói nevében: László Antal bíró, Farkas Mihály, Galó István, Reznák Pál, Hangos Antal, Ilés József esküttek, Fratriosevics János jegyző.

Szántova község 2800 róm. kath. lakói részéről: Molnár Simon bíró, Vörös Mátyás, Bartulov Ágoston, Gyurits Miklós és Tade, Tyatyity Pál esküttek, Rehák Mihály jegyző.

Zenta mezőváros 14036 róm. kath. lakói képviselőiben: Polyák János főbíró, Ketzeli István, Tóth Abel, Olajos György, Milálkovicus József, Osgyányi László tanácsnokok.

Ó-Kanisza mezőváros 10060 róm. kath. lakói részéről: Raffay Mihály főbíró, Milassin Jakab kapitány, Kiss Antal, Kosztyik János, Szalkay Pál, Wagner Lajos tanácsnokok.

Ada mezőváros 6389 róm. kath. lakói nevében: Tassy József bíró, Senko János, Zolczer György, Kelemen István esküttek.

Moholy község 2194 róm. kath. lakói képviselőiben: Vince Imre bíró, Muzslay Ferenc, Vida Pál, Kapeca Péter, Bokba Pál, Jó György esküttek.

Martonos község 2869 róm. kath. lakói részéről: Vince Antal bíró, Balogh János, Király Mátyás, Kiss Mihály esküttek.

Petrovoszellő község 3780 róm. kath. lakói nevében: Barsi András bíró, Lukács József, Koleszár József, Szabó András, Boszoky József esküttek.

Cservenka község 4086 evangélikus, 839 reformatus, 199 róm. kath. és 98 izraelita lakói nevében: a bíró beteg lévén, Rauch Heinrich Fridrik, Welcher Lipót esküttek, Bengel Péter pénztáros, Schneider Fridrik közgyám, Hoffmann Fülöp, Geyer Miklós, Schumacher Henrik hatvanosok, Schramm Lajos jegyző.

Szegehely község 2573 evangélikus, 32 róm. kath. és 18 izraelita lakói részéről: Gantzen Henrik bíró, Ziegler Leonhard, Karius Péter, Diel Lukács, Neumann Fridrik esküttek, Beron Miklós pénztárnok, Brod Jakab közgyám.

Új-Verbász község 3100 lakósból 2055 evangélikus, 925 reformatus, 120 róm. kath. lakó nevében a bíró távollétében: Lang Miklós, Likler Miklós, Schmidt Reinhard, Wurst Fridrik, Lowenberg Keresztély, Mohr Keresztély, Haller Fülöp, Pfeiffer Péter, Kunsz Péter, Krautwurscht Lajos elöljárók, Mokry Hugó jegyző.

Ó-Verbász községe 920 evangélikus, 95 reformatus, 105 r. kath. lakó nevében: Therián Gáspár, Bajó, Lotz Mihály pénztárnok, Schifler Mihály, Weber Lajos, Kellermann Jakab, Röhring Péter, Turo Keresztély elöljárók, Mokry Ferenc jegyző.

Bécsbe megérkezvén, mindenekelőtt Badenbe mentünk értekezni az ottlevőkkel; Badent akkor a magyar érzelmű conservatívek Coblenecnek nevezték, de kimelelünk id-jében Baden már üres volt, azért Bécsbe visszatértünk. Én, ki Athanackovicus Plátó szerb püspökkel közelebbi ismeretségben voltam, legelőször is hozzá siettem.

Eleinte félttem, hogy a püspök nem bírja az osztrák kormány bizalmát, mert köztudomású dolog volt, hogy Athanackovicusot a magyar kormány is pártolta és bizalommal viseltetett iránta. Az is tudomásomra jutott, hogy őt Kossuth bizalmasan leküldötte Bács megyébe, hogy a szerbek között a magyar ügynek barátokat szerezzen, és e célra ezer aranyat is kapott. Ő le is utazott Bács megyébe, de akkor már későn volt, ezért Athanackovicus mit sem mert kezdeni és az aranyokat Zomborban rokonai kertjében elásta, későbbben azt is megtudtam, hogy mikor a magyar ügy levetett, és a püspök azt már elvesztettnek hitte, az aranyokat kiásta, és hogy küldetése elfogadása miatt bántalma ne legyen, de főleg hogy az új kormány bizalmát kinyerje, az aranyokat a bécsi kormánynak átadta. El is érte célját, mert a püspöknek Vászsa nevű fiát, mint bizalmi férfit Bécsbe felhívták. Az aranyok átadását én akkor még nem tudtam, azért megőrültem, midőn a felhívás körülményét megtudtam; remélvén, hogy a bizalmat bíró püspöktől egyet más megtudhatok.

Az apa és fia, mint régi ismerőst szívesen fogadtak ugyan, de úgy az öreg, mint fia, minden tétovázás nélkül kimondották, hogy kár fáradni, mert a vajdaság felállítására már csak idő kérdése, mert az elhatározott tény.

Nem hittem, és még mindig reméltem, azért folytattuk értekezéseinket, különösen a Bécsben időző bácsi urakkal. Ott voltak Szécheny Antal gróf, Redl Imre báró, Rudics József, Bezeredy Miklós, Somsich Pál és többen. Végre elhatároztuk, hogy a minisztereknél és ha szükséges az ő felségénél is kihallgatást kérünk. Időközben egyikeztünk az ezen ügyben befolyással bíró egyénekkel érintkezésbe jönni. Erre volt alkalom Rudics József és Stamecz Mayer bankár és kis-zállási nagybirtokos estélyein. Itt találkoztunk Rajasics József patriárhával, Calmer báró horvát miniszterrel, Luka Sándor, Virkner Lajos, Radnotfay Sándor, több tábornok és számos előkelő egyénnel. Megkísérlettük bizalmukat társadalmi téren is kinyerni, így Rajasics szeretett whistezni, és ilyenkor bőbeszédű lett, de dacára, hogy folyton mentegetődzött, a vajdaságot illetőleg ravaszul hallgatott.

Végre elérkezett a kihallgatások órája is. Legelőször Bach belügyminiszternél nyertünk kihalgatást. Bach hidegen és nagyon ügyvédesen fogadott, elkezdett velünk perelni, szemünkre hánytva rossz akaratunkat és hűtelenségünket, mindent az ő malmára magyarázott, haszaltalan mentettük magunkat, de végre mégis azzal bocsájtott el, hogy legkisebb okunk sincs a szerbekről félni, mert arról gondoskodva lesz. Utána Schwar-

zenberg Bódog herceg miniszterelnök kihallgatása következett. Ez volt 1849 ik évi november 16. napján. Dévay Imre társammal a Ballplatzon levő külügyi palotába siettem. Belépvén a kihallgatási előterembe mintegy tízóra tájban azzal fogadtak, hogy várjunk, mert ő Exellentiajánál ben van a francia követ, későbbben ismét értesültünk, hogy várni kell, mert ben van a pápai nuntius, közel volt a dél, társam tökéletesen elvesztette türelmét és reggelizni ment, midőn társam visszatért, lehetett mintegy egy óra, végre a fogadási teremnek ajtóit megnyitottak. Beléptünk. A herceg egy magas termét, katonás alakú férfi, iróasztalánál ült, előtte egy étvágyat gerjesztő beafsteak párolgott, melyet ő hercegsége vitezül vagdalt szét. Modora katonás, de bizalomgerjesztő volt, elmondta előtte őszintén, minden elfogultság nélkül, mindent, amit akartam, és átadtam a kezemben tartott, aláírásokkal ellátott kérvényeket.

A herceg hallgatva, figyelemmel kísérte előadásomat, letévén kés és villáját, átvette az átnyújtott kérvényeket, melyeket áttekintve, forgatni kezdte, végre egy pár kérdés intézése után visszaadta, mondván: „Ha ez így van, akkor e kérvényeket ő felsége elébe kell terjeszteni”, ezzel elbocsájtott bennünket.

Mi a jó fogadást jó előjelnek vettük, és távozván azonnal felkerestük társainkat, kiknek dicsekedve elmondottunk mindent, amit hallottunk. Megvigasztalva ébredtem fel másnap. Komor novemberi nap volt, a hideg eső ősziesen permtezett. Reggelizni mentem, szokásom szerint Daum kávéházába siettem a Kohlmarkt. A rossz idő miatt tömve volt az egész helyiség, nehezen juthattam lapokhoz, a legkevesebé olvasott „Wiener Zeitung” jött először kezembe. De mit látok! A lap fején a császári nyílt parancs, melylyel a vajdaság megalkottatott, öltöz szemembe, meglepetve fatám át a miniszteri javaslatot, az arra vezetett császári jóváhagyó nyílt parancsot, az egész előterjesztés tele volt kétértelmű indokkal. Elmélvula siettem Dévay Imre barátomhoz, őt az eseményről értesíteni. Ő nyugodtan fogadta a hírt, huszárosan egyet teremtettzett, aztán elmondta: „Csak mégis huncut a német, most mehetünk haza.”

Dévay el is utazott, de én maradtam, nem akartam Nikolics főkörmánybiztossal érintkezni. Értésemre esvén fenyegetései, és hogy mily dühös volt a petíció miatt. Későbbben megkaptam azon rendeletet is, melyet emiatt kibocsájtott, 1849 ik évi október 14-én, 8 napra az aradi vértanúk kivégzése után. E rendelet németül volt szerkesztve és magyarul így hangzott:

Tekintetes Alispán ur! Szomorodott szívvel kell tapasztalnom azonnal a császár ő Felsége kegyelméből megkezdett hivataloskodásom alkalmával, hogy sokan az ideiglenes hivatalnokok közül, a legmagasabb rendeket és intézkedéseket mellőzve, általam ismeretlen célokra, kötelességüket megszegve, népgyűléseket rendeznek, és azokon visszaélve a nép tudatlanságával és együgyűségével, az egybegyűlteket, részint fenyegetéssel, részint ígéretekkel bizonyítványok aláírására kényszerítik. Minthogy pedig a hivatalnokok ily eljárása a törvényes rendet és nyugalmat könnyen veszélyeztethetné; minthogy továbbá ezen eljárás ő császári királyi Felségének legmagasabb akaratával egyenesen ellenkezik, és ő Felségének elhatározott akarata a felizgatott kedélyeket megnyugtanni, és a nemzetiségek között viszonyos egyetértés és testvériség által a közbékét és egymás iránti szeretetet előidézni, egyszerűságot a gyűlöletet és ellenségeskedést kiirtani, és a törvénynek ezáltal a kellő tiszteletet és engedelmességet megszerezni, minthogy pedig a hivatalnokok ily eljárása csak a gyűlölet és engedelmesség új magvát hintené el: azért is arra indíva érzem magam, hogy tekintetes uraságodnak saját felelőssége alatt meghagyjam, hogy e rendeletet vétele után azonnal gondoskodjék, hogy ily tiltott és törvénytelen intézkedéstől megóvjának, egyszerűságot, hogy előre bocsájtva a legszigorubb vizsgálatot, kitűdődjék, hogy mi a célja ezen intézkedéseknek, és hogy kik azok, akik azokat előidéztek, kik a vezetők és intézők, meghagyom tehát címzett uraságodnak, hogy mindezekről magának kellő tudomást szerezvén, a tapasztaltokról 6 nap alatt hozzám kimerítő jelentést tegyen.

Fogadják tisztelemmel kijelentését. Zomborban, 1849. évi október 14-én. Nikolics Izidor, a bácsi császári kerület főbiztosa.

E rendeletet Pinkovics Ágoston akkori alispán még az nap 1849. évi október 14-én másolatban a következő magyar hátírral tudatta a szolgabírákkal:

„A bácsi kerület császári kerületi főbiztos, Nikolics Izidor ur ő méltóságának lemásolt sorait fő- és alszolgabíró urakkal oly meghagyással közlöm, hogy a tölem igényelt felelősség viszont követelése mellett haladéknélküli értesítsen, hogy kerület helyeiben mikor, minő népgyűlések, mi célból, kinek rendeletéből, és mily eredménnyel tartattak? — Szem előtt tartandja továbbá a jelen ostromállapotot, és a népet bármilyen szín alatti gyűlésekről, vagy tanácskozományokról — melyek a polgárháború iszonyai következtében fájdalom! egymástól idegenné vált külön népfajoknak kedélyét összesimulással helyett még inkább ingerelhetnék — a legsúlyosabb büntetéssel fenyegetődzés mellett tiltandja. Szóval a királyi rendelet tartalmaként önfelelőssége mellett örökönd, hogy ő Felsége, legkegyelmesebb urunknak a közbéké s rend helyreállítására, a külön ajku lakosok közti gyűlölség kiengesztelődésére, és az ezáltal a testvéri, felebaráti szeretet megszüntetésére irányított magasztos atyai törekvések legkisebb akadályra se találjanak. Zomborban, 1849. évi október 14-én.

Az osztrák császári miniszteriumnak a szerb vajdaság és a temesi bánóság szervezése iránti előterjesztése, mellyel annak létesítését indokolja és javasolja, 1849 ik évi október 27-én megtörténvén, a császár által 1849 ik évi november 18-án a javaslat szentesítést nyervén, a szerb vajdaság a temesi bánósággal életbelépett és megalakult.

És így a szerb vajdaság megalakulván, sem Bécsben, sem a vajdasággá vált Bács megyében mi keresni valónk sem maradt. Azért Velencébe utaztam, hol oly édesen lehet andalogni a mult szép napok és a mult dicsőség már-már rommá változó emlékei között.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
24 Pént	Gellért pk. vt.	Gellért	12 Autonom
25 Szom	Kleofás	Kleofás	13 Kornél
26 Vas	C 15 Juszt. sz.	C 14 Ciporján	14 E 15 Ker. felm.
27 Hétfő	Kozmas Dem.	Adolf	15 Filoteusz
28 Kedd	Vencel kir.	Vencel	16 Jozafát ér.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Tataháza községe mint erkölcsi testület tulajdonát képező ital, bor, ser és pálinka mérhetési jog a nagyvendéglő épülettel, három egymásután következő évre, vagyis 1887 évi január 1-től 1889. évi december 31-ig, nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fogadati. Árverési határidőül **1886. évi október hó 3-ik napjának délutáni 3 órája** Tataháza község-házánál kitűzettek, mely időre az árverezni szándékozók tisztelettel meghívotnak. Írásbeli zárt ajánlatok a 800 frt kiküldési árnak megfelelő 20% bánatpénz és 50 kros bélyeggel felszerelve 1886. évi október hó 3-án déli 12 órájáig fogadtnak el, a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Tataháza, 1886. évi szeptember hó 13-án.

Deák István, Ács János,
jegyző. 3-3 bíró.

9829. szám.
1886.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulirt m. kir. jószágigazgatóság részéről ezeneközöbírre tétetik, hogy a kis-sztapári kir. kincstári uradalomhoz tartozó s alább megnevezett bértárgyaknak további hasznosítása céljából a **kulai kincst. ispánság hivatalos helyiségében f. évi október hó 18-án délelőtt 1/2 10 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénz leteendő és az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlatokhoz is 10% bánatpénz melléklendő. Ily zárt ajánlatok folyó évi október hó 17-ig ezen kir. jószágigazgatósághoz is benyújthatók. Vagyontalan egyének vagy a multra nézve hátralekös régi bérlők, továbbá csőd, gyámság, vagy gondnokság alatt álló egyének az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a kulai ispánságnál betekintheők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Haszonbérbe fognak adatni: 1. Ó-szivaci I-ső dűlőbeli bértöld 300 hold 5925 frt kiküldési árral, 2. Ó-szivaci II-ik dűlőbeli bértöld 300 hold 5475 frt kiküldési árral, mindkettő 1886. évi október hó 1-től 6 évre. Szeged, 1886. évi szeptember hó 18-án. **M. kir. államjószágigazgatóság.** Utánnomás nem díjaztatik. 2-1

Hirdetmény.

A Szóna község tulajdonát képező

nagykorcsma

folyó évi november hó 1-től kiadó.

Bővebb értesítést ad

WASS FERENC
Szónán

3-1

Pályázati hirdetmény.

Lality községben üresedésbe jött jegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok, s a választás az 1886. évi XXII. t. c. alapján **1886. évi október hó 2-án d. u. 3 órakor** fog Lality község-házánál megtartatni.

- A jegyző javadalmazása a következő:
1. Kézpénz 105 frt.
  2. 84 klgr. marhahús.
  3. 28 klgr. fagygyertya.
  4. 28 klgr. só.
  5. 1 drb. 112 klgrammos sertés.
  6. 42 pesti mérő tiszta búza.
  7. 33 60 mm. tiszta, egészséges széna.
  8. 24 kbnter kemény tüzelőfa.
  9. A gabonaművek ingyen őrlése.
  10. 2/4 telek föld s az erre járó legelőilleték haszonélvezete, melytől az adót a jegyző fizeti.
- A pályázók felhivatnak, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában előirt okmányokkal, egy a hivatalos magyar nyelven felül valamely szláv nyelv tudását is tanúsító bizonylattal felszerelt kérvényeiket **1886. évi október hó 1-én déli 12 óráig** nálam nyújtsák be.

Hodszágh, 1886. évi szeptember 14-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

2-2

HIRDETMÉNY.

A kis-szállási uradalom részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az uradalmi ménesből, mint számfelüti és selejtezett lovak — 11 drb 3 1/2, 10 drb 2 1/2, 8 drb 1 1/2 éves és 4 drb öreg anyakanca — **f. évi október hó 11-én délután 2 órakor** nyilvános árverés útján, készpénz fizetés mellett, el fognak adatni.

A t. vevők számára a vasúthoz elegendő kocsiról gondoskodva leend.

Kis Szálláson (állomás a budapest-zimonyi vasut mentén) 1886. szeptember hó 22-én.

Utánnomás nem díjaztatik.

Tisztartóság.

Hirdetmény.

Vb. Rothfeld Adolf kulai lakos csődtömegehez tartozó 12400 frt 11 kr becsértékű kelmék és kézműárúk, bolti felszerelvények, egy vásári bódé a csődválasztmányának 1886. évi szeptember hó 16-án hozott határozata folytán, miután a korábbi hirdetményre beérkezett ajánlatok el nem fogadtattak, újabb ajánlati verseny hirdettetik a következő feltételek mellett:

1. Az ajánlatok írásban és bezárva **1886. évi október hó 5-én d. u. 5 óráig** dr. Schneider Károly ügyvéd csődtömegegondnoknál Kulán, vagy dr. Grüner Samu csődválasztmányi elnöknel Zomborban nyújtandók be, illetve hozzájuk küldendők be.

2. Az ajánlattevő tartozik a becsérték 10%-át bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes s a tőzsdei árfolyam szerinti értékben számítandó értékpapirokban ajánlatához csatolni.

3. Az ajánlatok 1886. évi október 6-án d. e. 11 órakor fognak dr. Grüner Samu választmányi elnöknel Zomborban felbontatni.

4. A csődválasztmányt a beérkezett ajánlatok nem kötik, s fentartja magának a jogot, az ajánlatokat elfogadni vagy elutasítani; elfogadás esetén köteles az ajánlattevő az egész vételért az értesítéstől számított 8 nap alatt a letett 10%-nyi bánatpénz elvesztésének terhe mellett a tömegegondnok kezéhez lefizetni s ennek megtörténte után az ingókat azonnal átvenni, mely naptól azok kára és veszélye vevőt terheli. A leltár dr. Schneider Károly tömegegondnoknál Kulán és dr. Grüner Samu ügyvédnél Zomborban bármikor megtekinthető.

Kulán, 1886. szeptember hó 18-án.

Dr. Schneider Károly,
ügyvéd, csődtömegegondnok.

Tejles végeladás!

THEODOROVICS S.
ZOMBORBAN
főutca, Drakulics-féle ház.

VÉGELEADÁS!

Tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, miszerint **áru-raktárában**

a **bevásárlási áron alul.**
Az áru-raktár tartalmaz:

- téli kabátokat és esőköpenyeket, hölgyek és urak számára.
- Derekfűzők és karmantyúk.**
- Férfi-íngék, kalapok és nyakkenők.
- Gallérok és kézelők.**
- Kelmék férfi-öltönyökhöz** téli kabátok és nadrágokhoz.
- Pipere-cikkek.**
- Ruha-, fej- és fog-kefék.**
- Fésűk, szappan és illatszerek.**

6-3 **Játékeszközök.**

Tollkések és különféle gombok.

Tejles végeladás!

9337. szám.
1886.

Árlejtési hirdetmény.

Alulirt kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a **kulai kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében folyó évi szeptember hó 30-ik napján d. e. 10 órakor** az ó-szivaci leégett korcsma-istálló helyreállítása iránt 616 frt 18 kr kiküldési ár mellett zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Mire vállalkozók azzal hivatnak fel, hogy az árlejtésnél 10% bánatpénzzel ellátva jelennek meg, ugy az 50 kros bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokhoz is a kiküldési árnak megfelelő 10% bánatpénz csatolandó. Közelebbi feltételek a kulai kincstári ispánságnál, valamint alant irt kir. jószágigazgatóságnál naponként megtekintheők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Szeged, 1886. évi szeptember 15-én. **M. kir. államjószágigazgatóság.** Utánnomás nem díjaztatik. 2-2

Irnok kerestetik.

Egy irnok, ki a magyar, német és szerb nyelvet bírja, azonnal alkalmazást nyer.

Előnyben részesül: ki a jegyzői vizsgát letette, vagy ki 2 évi gyakorlatot képes okmányilag igazolni.

Havi fizetés: 15 frt, teljes ellátás és szabad lakás.

Bővebb értesítést, valamint levélbeli megkeresésre választ ad

Ó-Keér, 1886. szeptember havában

Szaich Gyula,
jegyző.

3-3

A tekintetes ügyvéd urak figyelmébe!

Valamennyi ügyvédi nyomtatványok, a többi közt: **meghatalmazás, keresetek, kérvények, szerződések, kötelezvények és váltóúrlapok,** valamint mindennemű **papír és írószerek** a legolesóbban kaphatók

SCHÖN ADOLF

könyv- zenemű- és papirkereskedésében. (Falcione-féle ház, fő utca.)

4-2